

curier

economic legislativ

CONSTITUIREA TITLURILOR DE CREANȚĂ — MODALITAȚI DE EXECUTARE

Constituirea titlurilor de creanță este o activitate complexă, în care trebuie să colaboreze, deopotrivă, organele de control, compartimentul financiar-contabil, organizare-personal și în special, oficiile juridice. Față de multitudinea problemelor pe care le prezintă, am consacrat în lucrarea „Legislația între-

prinderii de la A la Z”, un capitol distinct, capitolul 14, pe care îl reproducem întocmai în acest număr al Suplimentului, respectând nomenclatura pe care o va avea în carte. Rugăm cititorii să facă sugestii și observații, de care vom ține seama la de-finitivarea lucrării.

14.1. Conceptul de creanță și de titlu executoriu

481. Creanțe certe și exigibile

În dreptul civil creanța, sau mai exact spus dreptul de creanță, este acela pe care o persoană (sau mai multe), numită creditor, are și îl exercită asupra altei persoane, numită debitor, spre a o obliga să dea, să facă sau să nu facă ceva. Definiția dată de Dicționarul enciclopedic român este și mai sintetică: creanța reprezintă dreptul uneia din părți de a pretinde executarea obligației pozitive sau negative, pe care cealaltă parte (debitorul) trebuie să o îndeplinească. Elementul fundamental și predominant este raportul existent între persoane. Dreptul de creanță se prezintă sub dublul aspect, de drept al creditorului — creanța — și de sarcină a debitorului, să execute prestația dorită. Elementele drept și obligație, creanță și datorie nu pot fi rupte unul de altul, reprezentând fațetele unui unic raport juridic. Dreptului pe care îl are creditorul îi corespunde obligația debitorului. În legislația economică noțiunea de creanță are o semnificație mai redusă, ea reprezentând dreptul unei persoane juridice de a cere de la alta, de regulă, îndeplinirea unei obligații cu caracter exclusiv patrimonial. Nu este de conceput în legislația economică dreptul de creanță al unei organizații socialiste care să se refere la obligația alteia de a nu face. Tot astfel, spre diferență de dreptul civil plata nu poate fi făcută de o altă organizație decât cea debitoare (cu excepțiile prevăzute expres în actele normative), dat fiind

că principiul fundamental al organizării unităților socialiste este autonomia lor gestionară. Această regulă este valabilă în relațiile dintre unitățile socialiste. Cînd însă, în baza unor raporturi juridice sau ca urmare a unor activități ilicite, persoanele fizice au datorii față de organizațiile socialiste, plata poate fi făcută de orice altă persoană. Și aci, ca și în dreptul civil, noțiunii de creanță îi corespunde aceea de datorie fiind ambele elementele inseparabile ale unui binom. Este certă o creanță a cărei existență este neîndoielnică, asupra acesteia neexistînd nici un litigiu. Caracterul cert al creanței constituie o condiție *sine qua non* pentru executarea silită. Creanță exigibilă este aceea ajunsă la scadență și care poate fi deci pretinsă. Creanței exigibile i se poate cere executarea, la nevoie silită.

482. Titluri executorii — funcții

Prin titlu executoriu se înțelege orice înscris prevăzut de lege care permite pornirea și efectuarea executării silite. Potrivit art. 379 C. pr. civ., „nici o urmărire asupra bunurilor mobile sau imobile nu poate avea loc decît în virtutea unui titlu executoriu”. Desigur că prin bunuri mobile textul citat a înțeles și sumele de bani. Din prevederea cu caracter de principiu reproducă mai sus, se desprinde funcția deosebit de importantă ce o îndeplinește titlul executoriu în cadrul raporturilor existente între întreprinderi, pe de o parte, și între acestea și persoanele fizice (personal propriu sau terțe persoane) pe de altă parte. Toate încasările pe care le face o unitate — în afara celor ce se decontează sau se plătesc nesilit, din inițiativa debitorului (persoane juridice sau fizice) sau din

Supliment la

nr. 49 1981

Revista
ECONOMICA

inițiativa întreprinderii creditoare — nu se poate face decât în virtutea unor titluri executorii. Nici unitatea creditoare, nici executorii judecătorești și nici terții popriți nu pot începe urmărirea silită fără existența unui titlu executor. În cazul în care unitatea procedează, de pildă, la reținerea unor sume de la personalul propriu, în contul unor datorii pentru care nu posedă titlu executoriu, persoana în cauză poate ataca măsura ca abuzivă la organele de jurisdicție a muncii. Fiind însă în posesia unui titlu executoriu, unitatea creditoare poate pretinde — pe căile legale — realizarea creanței sale, neintegrându-și în acest mod patrimoniul păgubit. Refuzul de a porni sau a continua urmărirea silită în baza unui titlu executoriu constituie un act ilegal sancționat de lege. De pildă, în cazul în care terțul poprit nu dă curs poprirei efectuate de o unitate creditoare, aceasta poate obține de la instanța civilă amendarea cu până la 500 lei a persoanei care nu a executat poprirea (art. 26 și 27 din D. nr. 221/1960). Refuzul de a executa un titlu executoriu poate constitui în cazuri grave — în condițiile prevăzute de art. 249 din C.p. — infracțiunea de neindeplinire a îndatoririlor de serviciu.

14.2. Hotăriri arbitrale

482. Competențe

Prevederile art. 1 și 48 din L. nr. 5/1954 determină competența arbitrajului de stat. Sînt de competența acestuia litigiile cu caracter patrimonial dintre unitățile socialiste „sau organizații obștești ori societăți de colaborare economică” (art. 48). Litigiile în care figurează ca parte o asociație de locatari sînt de competența instanțelor judecătorești, astfel cum prevede art. 67 din L. nr. 5/1973. Se consideră litigiu patrimonial cel al cărui obiect este evaluabil în bani. De la competența generală a arbitrajului de stat sînt exceptate următoarele categorii de litigii: a) cele ce au o valoare mai mică de 1000 lei și care se soluționează — potrivit art. II din D. nr. 259/1959 — de către organele ierarhic superioare ale unităților debitoare; b) litigiile dintre unitățile socialiste cînd părțile depind de același organ ierarhic superior (art. 7 lit. c și art. 35 din L. nr. 5/1954); c) litigiile privitoare la impozite, taxe și orice obligații care se stabilesc și se urmăresc potrivit legilor fiscale (art. 7 lit. b din L. nr. 5/1954). **Competența materială** a arbitrajului de stat este reglementată de art. 8—10 din L. nr. 5/1954. Potrivit art. 8, sînt de competența *Arbitrajului de Stat Central* litigiile patrimoniale a căror valoare depășește suma de 100.000 lei dacă: cel puțin una din părți este o instituție centrală de stat, o întreprindere sau organizație economică de stat de interes republican, o uniune centrală de cooperative sau altă organizație obștească centrală; părțile sînt instituții locale de stat, întreprinderi sau organizații economice de stat de interes local, cooperative și uniuni de cooperare sau alte organizații obștești locale ce nu-si au toate sediul pe teritoriul județelor ce intră în competența teritorială a aceluiași arbitraj de stat interjudețean sau pe teritoriul Arbitrajului de stat al municipiului București. Potrivit art. 9 sînt de **competența exclusivă a Arbitrajului de Stat Central**: litigiile în care o parte este Ministerul Forțelor Armate, Ministerul de Interne sau Direcția generală a rezervelor de stat, sau o unitate în subordinea acestor organe; litigiile referitoare la contractele ce se încheie cu privire la produsele destinate exportului sau provenite din import cînd una din părți este o întreprindere de comerț exterior și dacă părțile în litigiu nu sînt subordonate aceluiași ministru sau organ central. Potrivit art. 10 sînt de competența *arbitrajelor de stat interjudețene* și a *Arbitrajului de stat al municipiului București*: litigiile, indiferent de valoarea lor, dacă părțile sînt instituții locale de stat, întreprinderi și organizații economice de stat de interes local, cooperative și uniuni de cooperative, sau alte organizații obștești locale și își au toate sediul pe teritoriul județelor ce intră în competența teritorială a aceluiași arbi-

traj de stat interjudețean sau pe teritoriul Arbitrajului de stat al municipiului București; litigiile patrimoniale a căror valoare este pînă la 100.000 lei inclusiv dacă părțile sînt instituții locale de stat, întreprinderi sau organizații economice de stat de interes local, cooperative și uniuni de cooperative sau alte organizații obștești locale și nu-și au toate sediul pe teritoriul județelor ce intră în competența teritorială a aceluiași arbitraj de stat interjudețean sau pe teritoriul Arbitrajului de stat al municipiului București sau cel puțin una din părți este o instituție centrală de stat, o întreprindere sau organizație economică de stat de interes republican, o uniune centrală de cooperative sau altă organizație obștească centrală. **Competența teritorială** este reglementată de art. 11 din L. nr. 5/1954 care stabilește că sediul unității pîrte determină competența teritorială. Dacă în litigiul arbitral sînt mai multe unități pîrte, cererea de arbitrare poate fi introdusă, prevede art. 11 alin. 2, „la oricare dintre organele arbitrale competente”. Este posibil ca în cursul dezbaterii litigiului să fie introduse în cauză ca pîrte și alte unități cu sediul în raza teritorială a altui organ arbitral; această împrejurare nu atrage declinarea competenței, rămînd competent arbitrajul de stat sesizat prin cererea de arbitrare. În cazul în care obiectul cererii privește dreptul asupra unui teren, construcții sau instalații ori starea unor bunuri, competența este determinată, potrivit art. 11 alin. 3, „de locul unde se află bunul”. Practica arbitrală a aplicat acest text numai cererilor de arbitrare indiferent de valoarea lor, privitoare la terenuri, construcții și instalații adică bunuri imobiliare, inspirîndu-se din prevederile C.p.civ. Același organ arbitral este competent să soluționeze și litigiul privind plata chiriei. Dacă în litigiul arbitral unitatea pîrte a formulat cerere de chemare în garanție, competența este determinată de sediul pîrteii.

483. Procedură

În soluționarea litigiilor patrimoniale dintre unitățile socialiste se pot distinge două faze procedurale. Prima fază, cunoscută ca procedură prearbitrală se desfășoară numai între părțile implicate, fără intervenția unui alt organ de stat. Dacă această fază nu dă efecte sau efectele sale sînt parțiale și nu sting litigiul, între părți se declanșează o a doua fază procedurală — aceasta în fața unui organ arbitral — prin sesizarea ce i se adresează de partea sau părțile interesate. **Procedura prearbitrală**. Obligația parcurgerii acestei faze rezultă din prevederile art. 2 din Reg. proc. arbitr. potrivit căruia „cererea de arbitrare nu se va putea introduce înainte ca reclamantul să fi încercat soluționarea conflictului pe cale de înțelegere cu cealaltă parte, potrivit legii sau altor dispoziții cu caracter normativ”. La cererea de arbitrare care va fi introdusă, în cazul în care încercarea de conciliere nu reușește, trebuie să se anexeze dovada din care să rezulte că s-a încercat soluționarea litigiului. Neindeplinirea procedurii prearbitrale determină restituirile cererii introduse, cu posibilitatea pentru aceasta de a reintroduce, în condițiile prevăzute de art. 25 din Reg. proc. arbitr. Potrivit art. 3 alin. 1, „acela care ar urma să sesizeze, ca reclamant, arbitrajul de stat, se va întruni cu partea cealaltă, în scopul de a-și comunica reciproc pretențiile și opunerile referitoare la obiectul conflictului, căutîndu-se soluționarea prin înțelegere directă”. Textul nu prevede anumite modalități în vederea rezolvării litigiilor totuși, din practică rezultă eficacitatea întîlnirilor între delegați sau reprezentanții unităților implicate. În cazul cînd, deși părțile își au sediul în aceeași localitate, nu se realizează o conciliere prearbitrală directă, iar unitatea pîrte achită suma pretinsă pînă la primul termen, unității reclamante nu i se cuvin cheltuielile de arbitrare ocazionate de introducerea acțiunii (Dec. P.A.S. nr. 313/1979). În faza procedurii prearbitrale părțile pot încerca atît soluționarea cererii principale, cît și eventualele pretenții pe care unitatea pîrte le are față de unitatea reclamantă. De asemenea, pot fi antrenate în această fază și terțe unități care ar putea fi chemate în garanție în fața arbitrajului de stat. Art. 3 prevede că întrunirea efectivă are scopul ca părțile să-și comunice reciproc

pretențiile iar potrivit art. 21 atît cererea reconvențională, cit și cererea de chemare în garanție, care se depun odată cu întîmpinarea trebuie să îndeplinească condițiile cerute pentru cererea de arbitrar, deci și dovada că s-a încercat soluționarea litigiului pe cale directă. Înțelegerea părților cu privire la pretențiile lor trebuie să fie în concordanță cu dispozițiile legale în vigoare. Astfel, nu se poate soluționa litigiul prin încălcarea elementelor cuprinse în repartiții sau prin stingerea obligațiilor reciproce prin compensație. Indiferent dacă părțile reușesc sau nu să soluționeze litigiul, au obligația, potrivit art. 3 alin. 2 din Reguli, ca rezultatele la care se ajunge să fie consemnate „într-un proces-verbal întocmit în prezența ambelor părți și semnat de acestea”. Procesul verbal trebuie să cuprindă toate elementele examinării modului în care părțile au ajuns la înțelegere sau, dacă nu s-a realizat înțelegerea, să se cunoască motivele care au împiedicat-o. Potrivit art. 3 „Dacă, din alte cauze decît faptul același care reclamă, părțile nu s-au putut întruni, sau dacă, întrunindu-se nu s-a ajuns la întocmirea și semnarea procesului-verbal, cel interesat a sesiza arbitrajului de stat va comunica în scris părții celeilalte pretențiile sale privind obiectul conflictului, cu arătarea motivelor pe care se întemeiază. Cealaltă parte este obligată a răspunde, în scris și motivat, la toate pretențiile astfel comunicate și anume în termen de 5 zile de la primirea comunicării”. Soluționarea litigiilor pe calea comunicărilor în scris trebuie privită ca o situație de excepție. Potrivit art. 4 din Reguli „atunci cînd se pretinde plata unei sume de bani care se poate obține prin bancă, folosindu-se unul din modurile prevăzute de lege, reclamantul este obligat ca, înainte de a sesiza arbitrajul, să folosească modul de plată stabilit de acea lege sau, potrivit acesteia, de convenția părților”. Desigur că, dacă se încearcă obținerea sumei prin bancă și unitatea pîrită plătește, sesizarea arbitrajului devine inutilă; încercarea de a obține suma prin bancă apare astfel, ca o modalitate de soluționare a litigiului prin înțelegere directă. *Sesizarea arbitrajului de stat.* Potrivit art. 6 din Reguli, dacă litigiul nu a putut fi soluționat pe calea procedurii prearbitrale, cererea de arbitrar trebuie introdusă la organul arbitrajului de stat competent. Reguliile procedurii arbitrale prevăd în art. 7 că arbitrajul de stat poate fi sesizat de: partea interesată; de Consiliul de Miniștri; din oficiu. *Unitatea care este interesată în soluționarea litigiului sesizează arbitrajul de stat.* Cererea de arbitrar se formulează în scris și trebuie să cuprindă elementele enumerate de art. 8 din Reguli și anume: denumirea, sediul părților și indicarea organelor tutelarilor sau organizațiilor centrale de care depind; numele și calitatea persoanelor care semnează, cu arătarea actului din care rezultă calitatea la dreptul de semnătură; obiectul și valoarea cererii; indicarea motivelor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere; indicarea textelor de lege pe care se întemeiază acțiunea; arătarea probelor; numele prenumele și domiciliul martorilor (în cazul în care se solicită o asemenea probă); arătarea băncii și a contului de decontare; indicarea numărului de telefon. Dacă unitatea reclamantă are pretenții față de mai multe întreprinderi poate formula acțiune împotriva tuturor. La cererea de arbitrar trebuie să se anexeze, prevede art. 9 din Reguli, dovezile din care să rezulte că: „s-a încercat soluționarea conflictului, în condițiile prevăzute de art. 3; s-a folosit fără nici un rezultat sau fără rezultate complete, modul de plată stabilit de legea specială sau potrivit ei, conform art. 4; s-a adus la cunoștința organelor tutelarilor, potrivit art. 5 neconcordanța dintre repartiții, dacă un asemenea fapt s-a ivit; s-a comunicat părții copie de pe cererea și de pe actele de care reclamantul se serveste; s-au îndeplinit cerințele legale privitoare la taxele de timbru.” Ziua introducerii cererii la arbitrajul de stat se socotește, prevede art. 13 din Reguli, ziua cînd cererea a fost înregistrată la organul arbitral. Dacă partea care își are sediul în altă localitate decît organul arbitral, trimite cererea printr-un organ de expedite competent, ziua introducerii cererii la arbitraj se socotește ziua predării la organul de expedite competent. Unitatea pîrită are

obligația să-și precizeze atitudinea și să aducă la cunoștința unității reclamante și arbitrajului de stat punctul său de vedere față de cererea de arbitrar primită. *Întîmpinarea* este actul procedural prin care unitatea pîrită își precizează poziția față de cererea de arbitrar. Textul art. 15 din Reguli prevede că depunerea întîmpinării este obligatorie, așa după cum este obligatorie depunerea răspunsului la întîmpinarea unității pîrite. Elementele pe care trebuie să le cuprindă întîmpinarea sînt arătate de articolul amintit și sînt aceleași ca și elementele cererii de arbitrar. Desigur că unitatea pîrită are obligația, în scopul unei temeinice rezolvări a litigiului să arate prin întîmpinare și excepții care pot urgenta sau opri soluționarea. Întîmpinarea trebuie depusă la dosar în termen de 10 zile de la primirea cererii de arbitrar. Odată cu întîmpinarea se va anexa, potrivit art. 17 din Reguli și dovada că s-au comunicat celeilalte părți copii de pe întîmpinare sau răspuns și de pe actele anexe. Nedepunerea întîmpinării sau răspunsului nu este sancționată cu precăderea, art. 19 prevăzînd că nedepunerea nu împiedică cercetarea și rezolvarea litigiului. *Procedura în faza arbitrală.* Examinarea prealabilă a cererilor de arbitrar formează prima fază a litigiului arbitral și este reglementată de art. 22—25 din Reguli amintite. Scopul parcurgerii acestei faze este, potrivit art. 22, de a se verifica competența organului arbitral, prescrierea dreptului la acțiune și îndeplinirea condițiilor de procedură. Dacă aceste ultime condiții nu sînt îndeplinite „primul arbitru de stat sau arbitrul de stat șef va restituie cererea, pe cale de adresă, părții care a introdus-o, indicînd elementele a căror lipsă a determinat restituirea”. Verificarea cuprinde atît cererea de arbitrar cît și cererea reconvențională și cererea de chemare în garanție. Organele arbitrale verifică cererile nu numai sub aspectele procedurale, ci și dacă părțile au prezentat suficiente dovezi în susținerea lor, invitîndu-le și dîndu-le îndrumări cu privire la prezentarea și a altor dovezi necesare. Unitatea căreia i s-a restituit cererea are obligația să verifice elementele a căror lipsă a determinat restituirea și să o restituie arbitrajului. Potrivit art. 25, alin. 2 „în cazul cînd, în termen de 8 zile, de la primirea adresei de restituire partea va introduce din nou cererea, completată însă cu toate elementele a căror lipsă determinase restituirea, organul arbitral va fi socotit sesizat pe data cînd a fost introdusă prima cerere”. Contrar, cererea se consideră primită la data cînd a fost reintrodusă. Ca orice termen procedural și cel de 8 zile menționat mai sus se socotește pe zile libere. El începe să curgă de la data primirii în unitate a acțiunii care a fost restituită de arbitraj. Acțiunea se poate reintroduce prin expediere poștală. În această situație, conform art. 13 din Reg. proc. arbitral, acțiunea se consideră introdusă — în cazul unităților care au sediul în altă localitate decît arbitrajul sesizat — pe data depunerii ei la organul poștal. Dacă în perioada de 8 zile, unitatea pîrită achită integral suma pretinsă ori reclamanta constată că cererea sa este nelegală sau netemeinică, nu o mai reintroduce. În cazul în care litigiul rămîne numai parțial cu obiect, reintroducerea cererii se va limita numai la pretențiile încă litigioase.

484. Acțiunea reconvențională — chemarea în garanție

Cererea reconvențională se face de către unitatea pîrită care are pretenții împotriva celei reclamante derivînd din același raport contractual și are scopul valorificării pretențiilor sale în cadrul litigiului pornit de unitatea reclamantă și evitării unui litigiu separat. Cererea reconvențională, constituind o nouă cerere, în care unitatea reclamantă devine pîrită, trebuie să conțină toate elementele unei cereri de arbitrar, la ea urmînd să se anexeze toate actele și să se solicite toate probele în susținerea ei, inclusiv dovada încercării rezolvării neînțelegerilor pe cale de înțelegere directă. Cererea reconvențională nu constituie o apărare a pîritei, ci o acțiune incidentă în care pîrită devine reclamantă și solicită executarea obligației de către reclamantă. Obiectul cererii reconvenționale îl poate forma numai pretenții decurgînd din același raport juridic din care au luat naștere și pretențiile care formează obiectul

cererii de arbitraj. Cererea reconvențională se examinează în vederea luării ei în considerație, în faza pregătirii rezolvării litigiului. Dacă cererea îndeplinește condițiile prevăzute de art. 8 și 9 din Reguli, se rezolvă odată cu cererea de arbitraj, iar dacă nu, se restituie pentru a fi completată în termenul legal. Cererea reconvențională se rezolvă, de regulă, odată cu cererea de arbitraj. *Cererea de chemare în garanție*, constituie mijlocul procesual prin care unitățile terțe participă la litigiul dintre două unități. Prin această cerere unitatea pârîtă solicită introducerea în litigiu a unei terțe unități, împotriva căreia să-și îndrepte pretențiile în cazul când ar pierde litigiul prin admiterea cererii de arbitraj. Cererea de chemare în garanție, sub aspect procedural este o cerere de sine-stătătoare, ca și cererea de arbitraj și deci, trebuie să conțină toate elementele unei asemenea cereri; unității chemate în garanție îi revin, sub acest aspect, aceleași drepturi și obligații pe care le are unitatea pârîtă din cererea de arbitraj. Poate fi chemată în garanție orice unitate asupra căreia, după părerea uneia din unitățile părți în litigiu, ar putea fi trecută executarea obligației care face obiectul litigiului. Nu este necesar ca între unitatea chemată în garanție și unitatea pârîtă să existe o obligație de garanție, fiind suficient să existe dovezi din care să rezultă că o anumită obligație trebuie să fie executată de ea și nu de altă unitate. Prin cererea de chemare în garanție sfera litigiului se mărește, însă oferă posibilitatea organului arbitral să analizeze situația de fapt în întregul ei, pentru a putea stabili răspunderile. Cererea de chemare în garanție trebuie să se greze pe cererea de arbitraj, pentru a exista posibilitatea trecerii răspunderii asupra unității chemate în garanție. Trecerea răspunderii nu trebuie să opereze automat, organul arbitral poate să repartizeze răspunderea în raport de partea de vină pe care urmează să o stabilească în sarcina fiecărei unități participante la litigiu.

485. Hotăriri — căi de atac.

Potrivit art. 46 din Reg. proc. arbitrale „hotărîrea se pronunță imediat după terminarea dezbaterilor. Ea va fi citită părților prezente. În litigiile mai complicate, pronunțarea poate fi amînată cu cel mult trei zile“. Dispozitivul hotărîrii se comunică părților din oficiu în termen de 3 zile de la pronunțare, iar hotărîrea, în întregul ei, se comunică tot din oficiu, după redactare. Necomunicarea dispozitivului hotărîrii în termenul prevăzut de lege are deseori consecințe pârbitoare pentru părțile din litigiu, punîndu-le în imposibilitatea de a formula cereri de reexaminare sau de rearbitraj la litigiului, dat fiind că termenul pentru introducerea acestora începe să curgă de la data pronunțării și nu a comunicării. În practica unităților socialiste s-au constatat cazuri cînd dispozitivul hotărîrii arbitrale a fost comunicat — mai ales de către arbitrajele departamentale — la cîteva luni de la pronunțare, făcînd astfel inoperante prevederile legale privitoare la reexaminarea și rearbitrajul litigiului. În asemenea cazuri, se procedează la repunerea în termen, potrivit art. 103 C. pr. civ. În baza art. 51 din Reguli există posibilitatea înlăturării neclarităților și erorilor materiale. Rectificarea trebuie să privească neclaritățile și erorile materiale strecurate în hotărîre, neputîndu-se recurge la această procedură pentru greșeli de fond cuprinse de hotărîre. De asemenea, hotărîrea va putea fi rectificată, prevede art. 52 din Reguli, „în cazul în care, după pronunțarea hotărîrii, vreuna din părțile în litigiu a fost supusă reorganizării“. În acest caz, hotărîrea neexecutată va fi rectificată „pe numele succesului sau succesurilor în drepturi și obligații ale acelei părți“. Această rectificare va avea loc întotdeauna cu citarea părților. Procesul-verbal de rectificare a unei hotărîri arbitrale este supus controlului organelor competente, ca și hotărîrile arbitrale. Hotărîrile arbitrajului de stat sînt definitive. Executarea hotărîrii arbitrale se face, prevede art. 53 din Reguli, „de îndată sau la termenul fixat în hotărîre“. Unitatea creditoare procedează la executarea

prin decontare bancară, în cazul obligației constînd în plata unei sume de bani, pe baza copieii legalizate de pe dispozitivul hotărîrii respective sau, în celelalte cazuri, pe baza copieii de pe hotărîre, investită cu titlu executoriu. Executarea prin bancă se face pe cale de decontare, art. 55 din Reguli prevăzînd în mod expres că în acest caz nu mai este necesară acceptarea cererii de plată de către unitatea debitoare. Posibilitatea executării silite prin executorii judecătorești a hotărîrilor arbitrale a căror executare nu este posibilă prin bancă este prevăzută de art. 70 din Reguli. *Reexaminarea litigiului arbitral*. Instituția reexaminării este reglementată de Reg. proc. arbitr. prin art. 57¹-57⁵, și urmărește desființarea hotărîrii arbitrale, prin retractarea ei de către organul care a pronunțat-o. Cererea de reexaminare se poate face de oricare din unitățile care au figurat în litigiul arbitral, indiferent de poziția sa în litigiu. Art. 57¹ din Reguli prevede că organul arbitral competent să soluționeze cererea de reexaminare este organul care a pronunțat hotărîrea. Reexaminarea litigiului arbitral se poate cere, prevede art. 57¹, numai în următoarele două cazuri: partea nemulțumită de hotărîre nu a fost citată la termenul de arbitraj, deși citarea era obligatorie; se prezintă acte noi, de natură să ducă la schimbarea soluției litigiului. În primul caz, cererea poate fi primită numai dacă rezultă că unitatea nu a fost citată pentru termenul la care s-a arbitrat litigiul în fond. Litigiile de o valoare sub 5000 lei pot fi soluționate și fără citarea părților. Prin „acte noi“ în sensul celor la care se referă textul se înțeleg acele acte necunoscute organului arbitral la data soluționării litigiului. Nu este nevoie ca actul nou să fi existat anterior hotărîrii de fond și nici ca el să nu fi fost cunoscut unității reclamante în timpul soluționării litigiului. Singurul aspect care interesează este acela ca actele noi să nu fi fost cunoscute organului arbitral, adică să nu fi fost prezentate în litigiul arbitral respectiv și să ducă la schimbarea soluției litigiului. Nu poate fi însă prezentat ca act nou, în sensul celor arătate mai sus, o decizie pronunțată de primul arbitru de stat într-o speță similară, deoarece un astfel de act nu poate fi obligatoriu decît în speța în care a fost dată (Decizia P.A.S. nr. 1402/1977). Se poate întîmpla ca împotriva unei hotărîri arbitrale una din părți să formuleze cerere de reexaminare pe bază de acte noi, iar cealaltă parte să formuleze cerere de rearbitraj; într-o asemenea situație soluționarea temeiniciei și legalității hotărîrii revine organului competent să se pronunțe asupra cererii de rearbitraj care se va pronunța și asupra cererii de reexaminare. Termenul în care se poate face cererea de reexaminare este reglementat în mod diferit de art. 57² din Reguli astfel: în cazul în care rezolvarea cererii de reexaminare poate influența realizarea în natură a sarcinilor de plan, cererea poate fi introdusă oricînd; în cazul în care realizarea în natură a sarcinilor de plan nu poate fi influențată de rezolvarea cererii de reexaminare, aceasta poate fi introdusă în termen de cel mult 3 luni de la pronunțarea hotărîrii arbitrale. În practica arbitrală s-a statuat, în temeiul art. 103 C. pr. civ. că o cerere de reexaminare poate fi introdusă, în mod excepțional, și peste termenul de 3 luni, dacă partea care o formulează dovedește că a fost împiedicată de o împrejurare mai presus de voința sa să respecte acest termen; într-o asemenea situație cererea trebuie introdusă în 15 zile de la încetarea împiedicării. Cererea de reexaminare se soluționează potrivit procedurii prevăzute pentru rezolvarea în fond a unei cereri de arbitraj. Hotărîrile date în urma reexaminării litigiului sînt supuse dreptului de control, prevede art. 57⁵ din Reguli, după aceleași dispoziții legale, ca și hotărîrile arbitrale pronunțate asupra cererilor de arbitraj. S-a statuat că o a doua cerere de reexaminare ar putea fi făcută în mod cu totul excepțional, pe baza unor alte acte noi, numai dacă partea dovedește că a fost în imposibilitate de a le prezenta arbitrajului de stat odată cu prima cerere ca

inadmisibilă (Dec. P.A.S. nr. 2378/1978). *Cererea de re-arbitrare*. Controlul hotărârilor arbitrale este reglementat prin art. 30—32 din L. nr. 5/1954, și prin art. 58—67 din Reg. proc. arb. Cu toate că controlul hotărârilor arbitrale se exercită din oficiu, părțile în litigiu arbitral și organele lor ierarhice sau cele de conducere centrală pot, potrivit art. 32, alin. 3, să aducă la cunoștința organelor îndreptățite să exercite controlul, greșelile pe care le cuprind hotărârile arbitrale. Sesizările pe care acestea le fac sub formă de cereri de re-arbitrare nu au drept efect investirea obligatorie a organelor de control cu soluționarea lor. Cererea de re-arbitrare nu constituie o cale de atac, ci numai un mijloc pentru punerea în mișcare a controlului din oficiu. Termenul în care părțile, organele lor ierarhice sau cele de conducere centrală pot formula cererea de arbitrare este, potrivit art. 61 din Reguli, de 30 de zile de la pronunțarea hotărârii arbitrale. Dacă termenul n-a putut fi respectat din cauze independente de voința părții; în acest caz cererea se poate introduce în 15 zile de la încetarea cauzei.

486. Hotărâri în litigii sub 1 000 lei.

Hotărârile privind soluționarea litigiilor sub 1 000 lei date de forul administrativ tutelar al unității debitoare sau de către centrale (art. 29 B lit. f. L. 5 1978) sînt acte administrative cu caracter jurisdicțional. Ele sînt supuse unui regim juridic diferențiat față de hotărârile organelor arbitrale (arbitrajul de stat și departamental) în sensul că nu pot fi supuse re-arbitrării, reexaminării, revizuirii sau unui drept de control superior. Ele sînt definitive. Totuși, pentru a se evita anumite erori — inadmisibile într-un stat de drept — aceleași organe sînt obligate, ca la „reclamația” părții nemulțumite, să ia în cercetare problemele noi pe care se sprijină reclamația sau obiecțiile de drept ce le ridică și, după caz, vor anula, modifica sau menține hotărârea pronunțată. Toate hotărârile arbitrale și ale organelor administrative (în litigiile sub 1 000 lei) pot interveni numai în litigiile dintre organizațiile socialiste ca urmare a unor raporturi contractuale sau extracontractuale. În asemenea litigii nu pot figura ca părți persoane fizice sau organizații din afara sectorului socialist (organizații obștești, asociații etc.).

14.3. Hotărâri judecătorești

487. Acțiuni — competență

În statul nostru sînt asigurate și reglementate o serie de măsuri, mijloace și garanții pentru asigurarea drepturilor legale ale persoanelor fizice și juridice. Printre acestea acțiunea civilă deține un loc important, ea definindu-se ca un mijloc legal de protejere prin constrângere judiciară a drepturilor civile încălcate sau a intereselor ocrotite de lege. Adesea, mai ales în practica judiciară noțiunea de acțiune civilă este utilizată în sensul de cerere de chemare în judecată. În realitate, cererea de chemare în judecată la care ne vom referi în continuare — constituie doar unul din complexul de acte și elemente de procedură civilă —, fiind actul prin care este pusă în mișcare acțiunea civilă. Prin cererea de chemare în judecată se sesizează și se investește instanța judiciară pentru soluționarea litigiului. Prin această cerere se exercită dreptul la acțiune, drept deschis tuturor celor care reclamă fie apărarea dreptului lor fie a unei situații juridice la care sînt îndreptățiți. Cererea de chemare în judecată trebuie să cuprindă în mod necesar: numele, domiciliul, reședința sau sediul părților; calitatea juridică a părților; obiectul cererii și valoarea acestuia; arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea (precizarea textelor de lege poate fi omisă, ea fiind opera judecătorului); arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere; arătarea instanței căreia îi este

adresată; semnătura. Potrivit art. 112 din C. pr. civ. lipsa numelui părților, a obiectului și a semnăturii este pedepsită cu nulitatea actului, fiind considerate cerințe esențiale. Celelalte elemente nefiind esențiale nu determină nulitatea cererii. În afara arătatelor cerințe procedurale, acțiunea mai trebuie să fie timbrată sub sancțiunea nulității, dacă taxele de timbre nu sînt plătite pînă la primul termen de judecată. Avîndu-se în vedere scopul urmărit de reclamant drept criteriu de clasificare a acțiunilor acestea se impart în: acțiunea în realizarea dreptului sau acțiunea în executare; acțiunea în constatare; acțiunea în constituire numită și în transformare de drepturi (prin aceste din urmă acțiuni se creează, în general situații juridice noi, ele avînd caracter constitutiv de drepturi). Cu privire la competența materială, art. 1 din C. pr. civ. prevede că: „judecătorii judecă: 1) în prima instanță, toate cererile în afară de cele date de lege în competența altor instanțe judecătorești sau altor organe de jurisdicție; 2) plîngerile împotriva hotărârilor organelor administrative sau obștești cu activitate jurisdicțională, în cazurile prevăzute de lege; 3) în orice alte materii date prin lege în competența lor. Cu privire la activitatea unităților socialiste, art. 2 din C. pr. civ., care stabilește competența Tribunalului municipiului București și tribunalelor județene, prevede că acestea judecă: în prima instanță cererile pentru încuviințarea executării silite a hotărârilor judecătorești date în țări străine; în orice alte materii date prin lege în competența lor; recursurile împotriva hotărârilor date de judecătorii precum și recursurile în alte materii pe care legea le dă în competența lor; recursurile extraordinare împotriva hotărârilor date de judecătorii în ultima instanță”. Competența materială este — în principiu — absolută, încălcarea ei duce — de regulă — la nulitatea actelor săvîrșite. Potrivit art. 5 din C. pr. civ., cererea se face la instanța domiciliului pîritului. Aceasta este regula generală. Art. 6 — 16 din cod, cuprind prevederi speciale aplicabile unor anumite acțiuni și situații speciale referitoare la competența materială a instanțelor judecătorești.

488. Cererea reconvențională — chemarea în garanție.

De regulă, comportarea pîritului constă în a se apăra împotriva pretențiilor reclamantului. Sînt însă și cazuri — suficient de frecvente — cînd și pîritul poate avea pretenții împotriva reclamantului. Cînd părțile dintr-un raport juridic au pretenții reciproce, pîritul poate formula la cererea de chemare în judecată a reclamantului propria sa cerere în pretenții, denumită *cerere reconvențională* sau *acțiune reconvențională*. Potrivit art. 119 C. pr. civ., cererea trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute pentru cererea de chemare în judecată (vezi pct. 483). Cererea reconvențională trebuie depusă — potrivit aceluiași text de lege — „odată cu întîmpinarea sau, dacă pîritul nu este obligat la întîmpinare, cel mai tîrziu la prima zi de la înfățișare”. În cazul în care reclamantul își modifică cererea de chemare în judecată, cererea reconvențională se depune cel mai tîrziu pînă la termenul ce se încuviințează pîritului în acest scop. Potrivit art. 120 din cod, „cererea reconvențională se judecă odată cu cererea principală. Cînd însă numai cererea principală este în stare de a fi judecată, instanța o poate judeca deosebit”. În cazul în care pîritul a formulat cerere reconvențională la prima zi de înfățișare, reclamantul poate cere un termen pentru a depune întîmpinare și a propune dovezi în apărare (art. 132 alin. final);

În legătură cu prevederile art. 135, cererea reconvențională care nu s-a introdus în termenele arătate mai sus se va judeca deosebit, în afară de cazul cînd ambele părți consimt să se judece împreună. *Chemarea în garanție*. Reglementată de prevederile art. 60—63 din C. pr. civ., chemarea în garanție poate rezulta din preexistența fie a unei obligații legale, fie a unei obligații contractuale în sarcina chematului în garanție. Oricare parte din procesul civil este îndrituită să cheme în garanție o altă persoană împotriva căreia ar putea să

se îndrepte, în cazul când ar cădea în pretențiuni. Cererea va fi făcută în condițiile de formă pentru cererea de chemare în judecată. Cererea făcută de pîrît se depune odată cu întîmpinarea; cînd întîmpinarea nu este obligatorie, cererea de chemare în garanție se va depune cel mai tîrziu la prima zi de înfățișare. Cererea de chemare în garanție se judecă odată cu cererea principală. Potrivit art. 63 alin. 2 din cod, cînd judecarea cererii principale ar fi întîrziată prin chemarea în garanție, instanța poate dispune despărțirea ei spre a fi judecată deosebit. Dacă prima instanță respinge acțiunea principală, ea respinge și cererea de chemare în garanție ca fără obiect. Dacă după admiterea recursului instanța judecă procesul și admite acțiunea trebuie să se pronunțe și asupra cererii de chemare în garanție. O unitate socialistă nu poate chema în garanție o altă unitate socialistă în cadrul unei acțiuni introduse de un particular sau împotriva unui particular, deoarece singurul organ competent a soluționa cererile cu caracter patrimonial între organizațiile socialiste este arbitrajul. (Plen. Trib. Suprem, Dec. de îndrumare nr. 20/1960).

489. Hotăriri — căi de atac.

Hotărîrea este actul de dispoziție al instanței cu privire la litigiul dintre părți. Prin acest act un anume organ de stat restabilește ordinea de drept lezată, protejînd în fapt un drept încălcat sau nerecunoscut. Hotărîrea judecătorească produce următoarele efecte juridice: dezinvestește instanța de proces, nemaiputînd reveni asupra ei; drepturile constatate și recunoscute prin hotărîre dobîndesc putere executorie în limitele de realizare ale execuției silite; în principiu este declarativă; ea dobîndește puterea lucrului judecat. Se cunosc mai multe criterii de clasificare a hotărîrilor judecătorești: durata lor, conținutul, puterea lor executorie. Din acest punct de vedere, hotărîrile sînt definitive și nedefinitive. Art. 377 C. pr. civ. precizează că „sînt definitive, dacă au fost date după chemarea părților: hotărîrile instanței de fond care nu au fost atacate cu recurs sau chiar atacate cu recurs, dacă judecata acestuia s-a perimat sau recursul s-a respins; hotărîrile date de instanța de recurs prin care aceasta rezolvă fondul pricinii”. Sînt, de asemenea, definitive deciziile Trib. Supr. cînd judecă un recurs extraordinar. *Căile de atac* împotriva hotărîrilor pot fi clasificate în căi de retractare și căi de reformare sau în căi de atac ordinare și extraordinare. *Recursul* este o cale de atac prin care se declanșează controlul judiciar asupra hotărîrilor de fond date de prima instanță, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Dreptul de a ataca cu recurs o hotărîre aparține numai celor care au participat la dezbaterile de fond și succesoriilor acestora. Terții intervenienți au dreptul la recurs deoarece hotărîrea dată le este opozabilă, cu excepția intervenientului accesoriu, a cărui drept de recurs este condiționat de faptul ca și partea în favoarea căreia a intervenit să fi declarat recurs. Dacă aceasta din urmă nu declară recurs sau își retrage recursul declarat, cel al intervenientului accesoriu se consideră neavenit. Ceilalți coparticipanți la proces, avînd independentă procesuală pot declara recurs, dar numai pentru apărarea propriilor lor interese. Termenul de recurs este de 15 zile de la comunicarea hotărîrii. Hotărîrea trebuie comunicată în întregime, nu numai dispozitivul. Termenul se calculează pe zile libere, potrivit art. 101 din cod. Recursul trebuie motivat. Motivele se arată, de regulă, în chiar cererea de casare. Legea permite și depunerea lor ulterioară prin memoriu separat. Jar numai înăuntrul termenului de recurs. Art. 303 alin. 2 din cod prevede că „termenul pentru depunerea motivelor se socoteste de la comunicarea hotărîrii, chiar dacă recursul s-a făcut mai înainte”. Astfel cum prevede art. 303 alin. 3, „motivarea recursului va cuprinde arătarea motivelor de casare și dezvoltarea lor în parte”. În conformitate cu prevederile art. 306 din cod, „instanța de recurs nu este limitată la cercetarea motivelor arătate în cerere.

Ea este obligată să verifice, din oficiu, legalitatea și temeinicia hotărîrii cu privire la oricare din motivele prevăzute de lege. Motivele de recurs pe care instanța le ridică din oficiu vor trebui puse de aceasta în prealabil în discuția părților”. Art. 304 din cod arată motivele de recurs. Potrivit textului citat, „casarea unei hotărîri se poate cere: 1. cînd instanța nu a fost alcătuită potrivit dispozițiilor legale sau cînd hotărîrea s-a dat de alți judecători, decît acei care au judecat fondul pricinii; 2. cînd instanța a depășit competența sa; 3. cînd prin hotărîrea dată instanța a încălcat formele de procedură prevăzute sub sancțiunea nulității de art. 105, alin. 2; 4. cînd a încălcat sau a aplicat greșit legea; 5. cînd hotărîrea este netemeinică. Hotărîrea este neîntemeiată: 1. cînd este în contradicție cu faptele stabilite de instanță; 2. cînd instanța nu a lămurit toate faptele din care ar fi putut trage o concluzie justă cu privire la raporturile și drepturile reciproce ale părților; 3. cînd instanța a declarat ca stabilite anumite fapte fără a avea dovezi suficiente sau, desi existau dovezi suficiente, a considerat ca nefiind stabilite anumite fapte”. În instanța de recurs nu se pot produce probe noi, cu excepția înscrișurilor. Prin înscrișuri noi se înțelege potrivit Dec. de îndr. nr. 11/1960 a Plen. Trib. Supr., actele scrise eminate de la părți sau de la un tert care ar fi putut înrîuri soluția cauzei, dacă ar fi fost folosite la prima instanță. Ele pot fi depuse în tot cursul judecării recursului. *Căile extraordinare de recurs* sînt: contestația în anulare, revizuirea și recursul extraordinar. 1. *Contestația în anulare* este reglementată de prevederile art. 317—321 C. pr. civ. Potrivit prevederilor art. 317, „hotărîrile irevocabile” pot fi atacate cu contestație în anulare cînd procedura de chemare a părții, pentru ziua cînd s-a judecat pricina, nu a fost îndeplinită potrivit cu cerințele legii, ori cînd hotărîrea a fost dată de judecător cu călcarea dispozițiilor de ordine publică privitoare la competență, dar numai dacă aceste motive nu au putut fi invocate pe căile ordinare de atac. Art. 317 adaugă în alin. 2, „cu toate acestea, contestația poate fi primită pentru motivele mai sus arătate, în cazul cînd aceste motive au fost invocate prin cererea de recurs, dar instanța le-a respins pentru că avea nevoie de verificări de fapt sau dacă recursul a fost respins fără ca el să fi fost judecat în fond”. Art. 318 din cod reglementează încă o situație în care poate fi formulată contestația în anulare: „hotărîrile instanțelor de recurs mai pot fi atacate cu contestație, cînd dezlegarea dată este rezultatul unei greșeli materiale, sau cînd instanța, respingînd recursul sau admitîndu-l numai în parte, a omis din greșeală să cerceteze vreunul din motivele de casare”. Prevederea citată se aplică și în cazul cînd judecătoria, în baza unei legi speciale, judecă în ultimă instanță. Contestația în anulare se introduce la instanța a cărei hotărîre se atacă și se poate formula înainte de începerea executării și în tot timpul ei, pînă la săvîrșirea ultimului act de executare. În cazul hotărîrilor definitive care nu pot fi puse în executare silită, termenul de introducere a contestației este de 15 zile de la data cînd contestatorul a luat cunoștință de hotărîre, dar nu mai tîrziu de un an de la data rămînerii ei definitive. Potrivit art. 320 alin final din cod, hotărîrea dată în contestație este supusă acelorasi căi de atac ca și hotărîrea inițială. Pentru aceleași motive nu se poate formula o a doua contestație în anulare. 2. *Revizuirea* este o cale de atac extraordinară reglementată de art. 322—326 C. pr. civ. Cererea de revizuire se adresează la instanța care a dat hotărîrea definitivă, cu excepția cazului în care se cere revizuirea unei hotărîri deoarece există sentințe definitive (sau decizii definitive) potrivnice date de instanțe de același grad sau de grade deosebite, în una și aceeași pricină, între aceleași persoane, avînd aceeași calitate, cînd cererea se depune la instanța mai mare în grad față de instanța care a pronunțat hotărîrile potrivnice. „Cînd cele două instanțe care au dat hotărîrile potrivnice fac parte din circumscripții judecătorești deosebite, instanța mai mare în grad la care urmează să se îndrepte cererea de revizuire va fi aceea a instanței care a dat prima hotărîre”. Din coroborarea prevederilor art. 322 și ale art. 324 din

C. pr. civ., revizuirea unei hotărâri definitive precum și a unei hotărâri dată de o instanță de recurs atunci când evocă fondul se poate cere: în termen de o lună de la comunicarea hotărârilor definitive sau de la pronunțarea cind hotărârea a fost dată în recurs după evocarea fondului, iar dispozitivul hotărârii cuprinde dispoziții ce nu pot fi aduse la îndeplinire; dacă s-a pronunțat asupra unor lucruri care nu s-au cerut sau nu s-a pronunțat asupra unui lucru cerut ori s-a dat mai mult decât s-a cerut și dacă există hotărâri definitive potrivnice date de instanțe de același grad sau de grade deosebite, în una și aceeași pricină, între aceleași persoane, avind aceeași calitate. Cererea se poate introduce în termen de o lună de la cel din urmă act de executare, dacă obiectul pricinii nu se află în ființă. Tot în termen de o lună din ziua în care partea a luat cunoștință de hotărârea instanței penale de condamnare a judecătorului, martorului, expertului ori de hotărârea care a declarat falsitatea înscrisurilor, dacă unii din cei de mai sus care au luat parte la judecată au fost condamnați definitiv pentru o infracțiune privitoare la pricină sau dacă hotărârea s-a dat în termenul unui înscris declarat fals în cursul sau în urma judecății. Termenul de o lună se socotește din ziua în care s-a descoperit înscrisul; luna se socotește din ziua în care s-a descoperit înscrisul dacă, după darea hotărârii, s-au descoperit înscrisuri doveditoare, reținute de partea potrivnică sau care nu au putut fi înfățișate dintr-o împrejurare mai presus de voința părților, ori dacă s-a revizuit hotărârea unei instanțe penale sau administrative pe care ea s-a întemeiat. Dacă statul ori alte unități socialiste nu au fost apărute deloc sau au fost apărute cu viclenie de cei însărcinați să-l apere, revizuirea se poate cere într-o lună de la comunicarea hotărârii definitive. Dacă partea a fost împiedicată să se înfățișeze la judecată și să înștiințeze instanța despre aceasta, dintr-o împrejurare mai presus de voința sa, termenul este de 15 zile și se socotește de la încetarea împiedicării. Potrivit prevederilor art. 328 din cod, hotărârea este supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărârile revizuite. Dacă revizuirea s-a cerut pentru hotărâri potrivnice calea de atac este recursul. 3. **Recursul extraordinar** se exercită numai de către Procurorul general al R.S. România din oficiu sau în urma sesizării părților, dacă cererea lor este legală și temeinică. Poate fi introdus în termen de un an de la data cind hotărârea a rămas definitivă.

490. **Constituirea titlului executoriu.**

Sînt susceptibile de a fi investite cu formulă executorie, de regulă, hotărârile rămase definitive prin expirarea termenului de recurs sau cind acesta a fost respins, precum și hotărârile de fond ale instanței de recurs. Investirea hotărârii cu formulă executorie se face de către instanța care a pronunțat-o, la cererea părții care a dobîndit drepturi și căreia i se eliberează titlul executoriu. Formula executorie constă într-un ordin dat în numele Consiliului de Stat, care se trece pe o copie legalizată de pe hotărâre. Această copie de pe hotărâre, cuprinzînd formula executorie constituie titlul executoriu ce urmează a fi pus în executare, pe baza unei adrese a instanței care ordonă executarea. După cum se va vedea (pct. 504) în unele cazuri adresa singură constituie ea însăși titlul executoriu. Menționăm că anumite hotărâri judecătorești definitive sînt executorii prin ele însele nefiind necesară investirea lor cu formulă executorie (v. pct. 482).

14.4. Hotărâri ale comisiilor de judecată

491. **Competență.**

Comisiile de judecată din întreprinderi și din unități socialiste de stat sînt competente să judece următoarele fapte: 1) sustragerile sub orice formă din avutul obștesc, săvîrșite de personalul unității la locul de muncă, cind săvîrșirea lor nu a fost înlesnită prin fals, distrugerea sau degradarea cu intenție a unui bun din avutul obștesc și abuzul în serviciu, dacă în toate aceste cazuri valoarea pa-

gubei pricinuite nu depășește 500 lei, cu excepția cazurilor în care fapta a pus sau ar fi putut pune în pericol mașini, instalații, depozite, alte bunuri sau valori importante, ori ar fi putut provoca tulburări grave în desfășurarea procesului muncii. De la prevederea citată mai sus, cuprinsă în art. 11 lit. b. din L. nr. 59/1968, prin art. 5 din D nr. 310/1981 s-au creat o serie de derogări. Prin acest ultim text, sustragerea cu orice titlu și de către orice persoană, din orice loc de produse agricole sau degradarea lor constituie infracțiune și prin consecință fapta se judecă de instanțele penale, fiind înlăturată astfel competența comisiilor de judecată; 2) neglijența în serviciu dacă valoarea pagubei pricinuite avutului obștesc (săvîrșită de personalul propriu la locul de muncă), nu depășește 1000 lei, cu excepția cazurilor în care fapta a pus sau ar fi putut pune în pericol mașini, instalații, depozite, alte bunuri sau valori importante, ori ar fi putut provoca tulburări grave în desfășurarea procesului muncii, precum și a celor în care fapta a creat o stare de pericol pentru siguranța circulației trenurilor sau a avut ca urmare o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată; 3) stricăciunile provocate locuințelor, precum și instalațiilor comune din imobilele proprietate de stat, aflate în administrarea directă a întreprinderilor cu care autorii se află în raporturi de muncă, săvîrșite de aceștia cu intenție și prin care s-a adus avutului obștesc o pagubă ce nu depășește 500 lei; 4) instigare, complicitatea, tănuirea și favorizarea la una din fapte prevăzute la pct. 1—3, se consideră abateri și se judecă tot de comisia de judecată. Dispozițiile legale menționate mai sus nu se aplică dacă făptuitorul a fost anterior condamnat. Condamnarea anterioară se consideră inexistentă dacă fapta nu mai este prevăzută ca infracțiune de lege penală, infracțiunea a fost săvîrșită în timpul minorității, s-a împlinit termenul de reabilitare sau cel de prescripție a executării pedepsei, ori dacă infracțiunea săvîrșită a fost amnistiată. De asemenea, dispozițiile de mai sus nu se aplică dacă față de făptuitor s-au luat în ultimii 3 ani, de cel mult două ori, măsuri de influențare obștească ori i s-au aplicat sancțiuni cu caracter administrativ prevăzute de legea penală, fără a se ține seama dacă, potrivit art. 47, măsura de influențare obștească se consideră că nu a fost aplicată sau că executarea sancțiunii cu caracter administrativ s-a prescris. Prejudiciile cauzate prin fapte repetate săvîrșite cu intenție pînă la aplicarea unei pedepse sau a unei sancțiuni cu caracter administrativ ori luarea unei măsuri de influențare obștească, se totalizează. În același fel se procedează și cind prejudiciile au fost cauzate prin fapte săvîrșite fără intenție; 5) litigiile dintre persoanele încadrate în muncă și unitățile socialiste în legătură cu încheierea și executarea contractului de muncă; 6) litigiile privind pretenții referitoare la drepturi în legătură cu desfacerea contractului sau reintegrarea în muncă, în cazul în care nu se contestă temeinicia și legalitatea acestor măsuri; 7) litigiile privitoare la drepturi materiale provenind din asigurările sociale (H.C.M. nr. 226/1963). Litigiile de la pct. 5-7 incl. sînt de competența comisiei de judecată dacă obiectul lor are o valoare de cel mult 5000 lei sau este neevaluabil în bani. Am prezentat competența comisiei de judecată în legătură directă cu fapte ce privesc activitatea unităților socialiste.

492. **Hotărâri — căi de atac**

Aceste hotărâri privesc unitățile socialiste numai cind sînt date în soluționarea litigiilor de muncă sau a altor litigii legate de calitatea de membru sau persoană încadrată în unitate. În baza H.C.M. nr. 226/1963 ele au competența a soluționa și litigiile privitoare la drepturile materiale provenind din asigurările sociale. Ele nu au competență a soluționa litigiile de natură civilă, în care să figureze ca parte o organizație socialistă. Hotărârile comisiilor de judecată, date în soluționarea litigiilor de muncă, pot interveni în următoarele cazuri: cind soluționează contestația împotriva deciziilor de imputare; cind soluționează cererea celui încadrat care pretinde anumite drepturi născute din contractul său de muncă; cind soluționează ce-

rerile unității socialiste. În contextul prevederilor actualului Cod al muncii, unitatea poate formula cerere de daune la comisia de judecată numai într-o singură situație și anume împotriva moștenitorilor unei persoane fostă încadrată în muncă, care a prejudiciat avutul acesteia prin fapte în legătură cu munca sa dacă — până la data decesului făptuitorului — nu s-a emis încă decizia de imputare (dec. de îndr. nr. 1/1976, Plen Trib. Supr.). Instanța supremă a mai statuat că termenul de sesizare a comisiei de judecată „nu curge cît timp nu a fost acceptată moștenirea și pe tot timpul producerii succesoriale, oferind pe această perioadă o suspendare a cursului prescripției. Hotărârile comisiilor de judecată date în soluționarea litigiilor de muncă sînt executorii (art. 43 din L. nr. 59/1968). Ele sînt și definitive dacă: au fost date în litigii al căror cuantum nu depășește 1000 lei (art. 43); au fost pronunțate în litigii cu o valoare de peste 1000 lei, dar împotriva lor nu s-a făcut plîngere în termen (art. 41). Aceste hotărîri se comunică din oficiu de către comisia de judecată organelor în drept în vederea executării lor. (Art. 46). Hotărîrea se semnează de toți membrii comisiei și de secretar și se comunică părților care au lipsit la pronunțare. *Căi de atac.* Potrivit prevederilor art. 41 din L. nr. 59/1968, împotriva hotărîrilor date de comisiile de judecată, partea nemulțumită poate face plîngere la judecătoria în a cărei rază teritorială funcționează comisia, în termen de 15 zile de la pronunțarea hotărîrii sau de la comunicare, dacă a lipsit la pronunțare, cînd obiectul litigiului are o valoare mai mare de 1000 lei sau este neevaluabil în bani și în cazurile privind abateri de la regulile de conviețuire socială. Plîngerea se depune la comisia de judecată care o înaintează de îndată judecătoriei, împreună cu dosarul. Hotărîrile consiliilor de judecată, împotriva cărora nu s-a făcut plîngere în termen, sînt definitive și executorii. Reexaminarea hotărîrii comisiei de judecată este reglementată de art. 43 alin. 1 și 2 din L. nr. 59/1968. Se pot reexamina numai hotărîrile date în litigii a căror valoare nu depășește 1000 lei și numai în urma sesizării comitetului sindicatului (în unitățile de stat) sau a comisiei de revizie (în organizațiile cooperatiste), făcută în termen de 30 de zile de la pronunțarea hotărîrii. Dacă procurorul apreciază că hotărîrea comisiei de judecată dată în urma reexaminării este netemeinică și nelegală acesta poate sesiza judecătoria în termen de 60 zile de la pronunțare, din oficiu sau la cererea părții interesate. Hotărîrea dată de judecătoria în aceste situație este definitivă.

15.5. Decizia de imputare — angajamente de plată

493. Decizia de imputare — emițere — cuprins

Potrivit art. 107 (1) din C. m. obligarea la plata despăgubirilor se face prin decizie de imputare, care se emite, de către conducătorul unității (art. 107 alin. 1 din C. m.). În sensul citatei dispoziții legale se înțelege în primul rînd organul care, potrivit legii sau statutelor, are dreptul să angajeze unitatea și prin care, conform art. 35 din D. nr. 31/1954, art. 40 și art. 51 din L. nr. 5/1978, unitatea investită cu personalitate juridică își exercită drepturile și își îndeplinește obligațiile; de către conducătorul unităților competente din cadrul centralei sau al întreprinderilor mari și complexe, uzine, fabrici, exploatări și altele similare (grupuri de șantiere, secții, șantiere, ateliere, loturi, sectoare, autobaze, depozite) — cu gestiune economică, fără personalitate juridică, la care se referă art. 72 din L. nr. 5/1978 (a se vedea în acest sens dec. de îndr. nr. 1/1976 a Plen. Trib. Supr.); de organul ierarhic superior, cînd plata despăgubirilor urmează a se face de conducătorul unității sau de alte persoane încadrate în muncă de organul ierarhic superior, singure sau împreună cu alte persoane din unitatea subordonată (art. 107 alin. 1 fraza finală din C.m.). Prin organ ierarhic superior urmează a se înțelege — în sensul art. 107 (1) din cod — persoana prin care unitatea ierarhic superioară își exercită drepturile și își îndeplinește obligațiile — respectiv conducătorul acesteia (director, director general, ministru,

președinte al comitetului executiv al consiliului popular județean și al municipiului București). Competența (atribuția) de a emite decizia de imputare poate fi delegată de către titularul acestui drept (conducătorul unității), cu aprobarea directorului general al centralei în baza art. 50 lit. b din L. nr. 5/1978, altor persoane din subordinea sa. Pentru ca delegarea atribuției să fie valabilă, este evident că trebuie să fie făcută în formă expresă. Cuprinsul deciziei de imputare a fost stabilit prin „Normele privind emițerea și conținutul deciziilor de imputare, precum și comunicarea acestora și urmărirea celor obligați la dezdăunări” aprobate prin hotărîrea Biroului executiv al Consiliului de conducere al Curții Superioare de Control Financiar nr. 11 din 13 decembrie 1975 și a Biroului executiv al Consiliului de conducere al Ministerului Finanțelor din 25 decembrie 1975. Decizia de imputare va cuprinde, potrivit pct. 2 din Norme: numărul și data emiterii; indicarea actului și a organului care a constatat paguba, precum și în ce constă aceasta; data producerii pagubei; data și modul în care conducătorul unității a luat cunoștință de producerea prejudiciului; numele, funcția și domiciliul celor răspunzători, motivîndu-se pentru fiecare în parte temeiurile de drept și de fapt care au determinat angajarea răspunderii materiale; cuantumul total al pagubei și defalcarea pe cote-părți a acesteia pentru fiecare persoană în parte, după criteriile stabilite de art. 105 din Codul muncii, și anume fiindu-se seama de măsura în care a contribuit fiecare la provocarea ei. Dacă măsura în care fiecare a contribuit la provocarea daunei nu poate fi determinată, răspunderea fiecărei persoane se stabilește proporțional cu retribuția sa tarifară de încadrare la data constatării pagubei; motivarea înlăturării apărărilor făcute prin notele explicative date de persoanele considerate răspunzătoare; termenul în care poate fi contestată și organul competent să o soluționeze; semnătura persoanei care a emis decizia de imputare, cu mențiunea calității sale. În cazul în care cel ce a emis decizia de imputare a primit prin delegare această atribuție se va menționa și actul respectiv.

494. Decizia de imputare — termene de emițere — comunicare — contestare

Potrivit art. 108 alin. din C.m., „termenul de emițere a deciziei de imputare este de cel mult 60 de zile de la data cînd cel în drept să emită decizia a luat cunoștință de producerea pagubei”. Termenul începe să curgă din ziua în care s-a înregistrat la registratura generală a unității procesul-verbal sau nota de constatare a organului de control ori un alt act echivalent acestora, întocmit de un organ competent, prin care se aduce la cunoștință unității producerea pagubei. (Plen Trib. Supr., dec. de îndr. nr. 1/1976). În situația în care din aceste acte nu rezultă în mod clar împrejurările în care s-a produs paguba și persoanele vinovate, se va dispune completarea verificărilor, care trebuie efectuate în timp util spre a nu se pierde termenele prevăzute de C. m. Dacă actul constatator al pagubei nu a fost înregistrat și nu se poate stabili cu certitudine data cînd a fost depus la unitate, termenul de 60 zile curge de la data cînd conducătorul unității a luat cunoștință în fapt de paguba respectivă. Această împrejurare va putea să rezulte din orice mențiune scrisă corespunzătoare făcută de el cu privire la prejudiciul suferit. Faptul că un organ subordonat conducătorului unității a luat cunoștință de existența pagubei nu poate declanșa curgerea termenului legal pentru luarea măsurii de recuperare. Tot astfel, nu este de natură să facă a curge termenul de emițere a deciziei de imputare nici o simplă sesizare sau reclamație, chiar dacă astfel paguba este adusă la cunoștința celui în drept a emite decizia de imputare (dec. de îndr. nr. 1/1976 suscitată). De asemenea, termenul nu curge dacă paguba a fost cunoscută de alte persoane, chiar dacă au funcții de conducere și chiar dacă fac parte din organele de conducere colectivă ale unității (Trib. Supr. col. civ. dec. nr. 1569/1960). Termenul de 60 de zile se poate împlini și după expirarea termenului de 3 ani de constatare a pagubei (dec.

de inđr. nr. 5/1974, pct. 3, sus-citată). Într-adevăr, de vreme ce constatarea pagubei poate să aibă loc în mod legal chiar și în ultima zi a termenului de 3 ani, înseamnă că termenul de 60 zile începe să curgă din ziua respectivă, depășindu-se astfel termenul de 3 ani. Așadar, o decizie de imputare va fi valabilă dacă este emisă în termenul de constatare a prejudiciului de 3 ani, plus cele 60 de zile de la luarea la cunoștință a pagubei. Termenul de 60 de zile pentru emiterea deciziei de imputare prevăzut de art. 108 (2) din C.m. are caracterul unui termen de prescripție. Acest termen este susceptibil de întrerupere și de suspendare, în condițiile dreptului comun; el nu este însă susceptibil de repunere în termen (dec. de inđr. nr. 5/1974, pct. 3). *Comunicarea deciziei de imputare*, se va face în termen de 15 zile de la emitere celui obligat la plată. Termenul stabilit de art. 108(3) din C. m. este un termen de recomandare, cu caracter administrativ. Depășirea acestuia nu este sancționată cu nulitatea deciziei. Singura consecință a necomunicării este aceea că până ce nu i se aduce la cunoștință celui în cauză, decizia de imputare nu dobândește caracterul de titlu executoriu. Comunicarea deciziei de imputare va putea să fie făcută în termenul general de prescripție de 3 ani, prevăzut în dreptul comun (în acest sens. Dec. de inđr. nr. 5/1974 a Plen. Trib. Supr.). C. m. nu reglementează modalitatea comunicării. Instanța supremă a statuat că această comunicare trebuie să fie făcută complet, cu indicarea motivelor ce au determinat imputația, fără ca ea să poată fi înlocuită cu alte probe din care să se deducă faptul că cel în cauză a aflat în alt mod despre existența deciziei de imputare. Decizia de imputare trebuie comunicată în întregul ei și nu numai în extras sau sub formă unei adrese separate. Cu privire la modul sau calea în care trebuie făcută comunicarea. Normele sus-citate prevăd: dovadă scrisă, datată și semnată de persoana obligată la plată, dacă este prezentă în unitate; scrisoare recomandată cu confirmare de primire la domiciliu, pentru persoanele care nu mai sînt prezente în unitate; încheierea unui proces-verbal, datat, în caz de refuz de primire; notificare trimisă prin executorul judecătoresc de pe lângă judecătoria în a cărei rază de activitate se află domiciliul debitorului. În cazurile în care comunicarea s-a restituit, destinatarul mufîndu-se la un alt domiciliu sau reședință necunoscute, se vor face investigații prin organele de stat, pentru a se stabili noul domiciliu unde se va face o nouă comunicare. Reținerea ratelor în contul pagubei imputate nu poate înlocui comunicarea deciziei. (Trib. Supr. secț. civ. dec. nr. 3049/1979). Este de făcut mențiunea că însăși reținerea ratelor înainte de a fi fost făcută comunicarea deciziei de imputare reprezintă un procedeu ilegal, dat fiind că decizia nu are caracterul de titlu executoriu dacă nu este comunicată. În ipoteza în care a intervenit decesul debitorului între data emiterii deciziei de imputare și cea a comunicării acesteia, comunicarea se va face moștenitorilor, ei fiind în drept a o contesta (Plen. Trib. Supr. dec. de inđr. nr. 1/1976). *Contestația împotriva stabilirii răspunderii sau despăgubirii*. Potrivit prevederilor art. 110 din C.m., „persoana care consideră că imputarea sau reținerea a fost făcută fără temei sau cu încălcarea legii, precum și cea care după ce a semnat un angajament de plată constată că în realitate nu datorează parțial sau total suma pretinsă de unitate, se poate adresa cu contestație la organul jurisdicțional competent“. În conformitate cu prevederile art. 176 alin. 1 din C.m., „termenul de sesizare a organelor de soluționare a litigiilor de muncă este de 30 de zile de la data comunicării. În cazul în care legea prevede necesitatea unei comunicări, iar în celelalte cazuri, de la data cînd cel interesat a luat cunoștință de măsura sau împrejurarea care a determinat litigiul“. În cazul în care s-a emis o decizie de imputare, comunicarea acesteia fiind obligatorie, astfel cum prevede art. 108 alin. 3 din C.m., termenul de sesizare a organului de jurisdicție a muncii începe să curgă de la primirea comunicării. În cazul în care s-a asumat un angajament de plată în scris, termenul de 30 de zile curge de la data cînd cel în cauză constată că în realitate nu datorează nimic sau e dator numai o parte. Termenul stabilit de C.m.

este de prescripție, putînd fi deci suspendat sau întrerupt în condițiile D. nr. 167/1958. De asemenea, în baza art. 177 din C.m. „persoana care a pierdut termenul de sesizare a organelor de jurisdicție poate cere acestora, pentru motive temeinice, repunerea în termen. Cererea de repunere în termen se poate face în 15 zile de la încetarea cauzei care a împiedicat sesizarea în termen“. Potrivit prevederilor art. 173 alin. 2 din C.m. coroborate cu art. 13 din L. nr. 59/1968, competență a soluționa contestația este comisia de judecată din unitatea unde își are locul de muncă contestatorul dacă litigiul are o valoare de cel mult 5 000 lei. Dacă suma depășește valoarea de mai sus competența aparține judecătoria în a cărei rază de activitate se află sediul unității unde lucrează contestatorul, chiar dacă respectiva unitate nu are personalitate juridică. În cazul în care valoarea totală a prejudiciului este mai mare de 5 000 lei dar fiecărui contestator i s-a imputat o sumă inferioară celei amintite, competența este determinată de valoarea întregului prejudiciu, ceea ce înseamnă că litigiul se va soluționa de judecătoria.

495. Decizia de imputare emisă în baza hotărîrii de anulare a unui titlu executoriu preexistent.

Potrivit prevederilor art. 1 din D. nr. 63/1981, „în cazul cînd prin hotărîre definitivă a unui organ de jurisdicție se constată că paguba ce urmează a se recupera în condițiile Codului Muncii, este mai mare decît aceea imputată ori că nu a fost produsă de persoana căreia i s-a imputat, organul competent potrivit legii va lua măsuri de recuperare a pagubei reale de la persoana care a provocat prejudiciul prin emiterea unei decizii de imputare, în termen de 60 de zile de la data cînd a luat cunoștință de hotărîrea definitivă, dar nu mai tîrziu de 6 luni de la data cînd hotărîrea a rămas definitivă. După expirarea acestui termen prejudiciul se impută celui vinovat de neluarea măsurii de imputare“. Decizia de imputare poate fi emisă în condițiile acestui act normativ, numai o singură dată și numai după ce a fost soluționat un litigiu de muncă prin care s-a anulat total sau parțial o decizie de imputare inițială sau un angajament de plată, ori s-a constatat un prejudiciu superior celui imputat. Termenul deciziei va fi conform Normelor sus citate. Termenul de 60 de zile este de prescripție, putînd fi întrerupt sau suspendat. Comunicarea se face tot în 15 zile de la emitere, în același mod arătat mai sus în lipsa comunicării, decizia nu este titlu executor.

496. Angajamentul de plată al debitorului

Atît L. nr. 22/1969 cit și C.m. prevăd că pentru acoperirea pagubelor aduse unității, cel în cauză poate să-și ia un angajament de plată în scris, care constituie titlu executoriu. Art. 107 alin. 2 din C.m. adaugă că un asemenea angajament de plată scris se poate asuma și pentru restituirea sumelor încasate nejustificat, plata contravalorii bunurilor ce nu mai pot fi restituite în natură ori a serviciilor nedatorate. Constituind titlu executoriu prin efectul legii, nu este necesară efectuarea vreunei formalități în acest scop: investirea cu formulă executorie, legalizarea sau comunicarea acestuia. Legea nu pretinde un conținut anume și nici nu reglementează un formular tip, singura condiție cerută fiind asumarea angajamentului în scris. Din această cauză instanțele de judecată au considerat ca valabile toate înscrisurile prin care datornicul recunoaște suma respectivă ca fiind datorică sa față de unitate și se obligă a o plăti. De asemenea, față de modul în care legea reglementează angajamentul de plată scris și față de rațiunea acestuia, s-a considerat că este suficientă numai semnătura datornicului, fără a fi necesară adăugarea la finele actului a formulei „bun și aprobat“ și trecerea sumei în cifre și litere, astfel cum prevede art. 1180 din C. civ. pentru alte înscrisuri. Obligația de plată a sumei nu trebuie să cuprîndă termene și nici condiții contrare legii. Angajamentul trebuie semnat de cel ce și-l asumă, fiind necesară și datarea acestuia. Semnarea angajamentului de către o altă persoană decît autorul pagubei face ca actul respectiv să nu-i fie opozabil. Decî nu

poate semna angajamentul un soț pentru celălalt, un părinte pentru fiul său etc. Angajamentul de plată se întocmește într-un singur exemplar și produce efecte numai între unitate și emitent. Angajamentul de plată nu conferă calitatea de creditor decît unității păgubite. Celelalte persoane obligate în solidar cu gestionarul pentru pagubele din gestiune, care au fost urmărite integral de unitate, nu se pot îndestula de la cel ce și-a asumat un angajament de plată în scris față de unitate. Angajamentul de plată trebuie semnat de datornic înăuntrul termenului de 60 de zile de la cunoașterea pagubei de către conducătorul unității, deoarece în cazul în care el refuză a-și asuma angajamentul de plată, unitatea trebuie să aibă posibilitatea de a emite decizia de imputare.

497. Angajamentul de plată al altei persoane pentru datoria debitorului

În conformitate cu art. 62 din H.C.M. nr. 792/1960, orice persoană, rudă sau nu cu debitorul, își poate lua față de unitatea creditoare un angajament scris de plată, a datoriei, în rate. Ratele se stabilesc prin învoiala părților fără a fi necesară aprobarea vreunui organ dat fiind că acest angajament intervine după ce titlul executor a fost constituit și pus în executare. În cazul cînd plata în rate este oferită de cineva care folosește exclusiv sau împreună cu alții anumite bunuri (mobile sau imobile), se poate accepta ca persoana în cauză să plătească numai o parte din datorie, proporțional cu valoarea bunurilor folosite. Valoarea acestora se stabilește de organizația creditoare de acord cu organul de executare. Bunurile aflate în folosință persoanei ce și-a luat angajamentul total sau parțial de plată devin de îndată proprietatea sa, dar nu pot fi înstrăinate înainte de plata integrală a sumei la care s-a obligat. Dat fiind că acest angajament se poate lua și în cursul urmăririi privind imobilele, față de dispoziția expresă a art. 62 din hotărîrea sus citată, trebuie admis că angajamentul scris de plată este un adevărat act de transfer al proprietății imobiliare și prin consecință înscrisurile trebuie autentificate. Tot ca o consecință a aplicării acestor prevederi, precum și a dispoziției exprese din art. 31 al. 2 din D. nr. 221/1960, care scutește de obținerea oricăror autorizații transmițerile de imobile în cazul executării silită, vom conchide că nu este necesară autorizarea consiliului popular din localități urbane și municipii (în conformitate cu D. nr. 144/1958). Autentificarea nu este necesară atunci cînd angajamentul se referă la lucruri mobile. Restul bunurilor nepreluare de persoana care semnează angajamentul, rămîn în proprietatea debitorului, iar urmărirea lor poate continua în mod normal. Sumele cuprinse în angajament nu comportă dobînzii. În cazul nerespectării angajamentului încep să curgă dobînzii pentru suma neplătită de la data cînd a devenit exigibilă. Subliniem că asemenea angajamente scrise pot fi luate numai cu privire la creanțele ce se urmăresc prin executorul judecătoresc sau executorul propriu.

498. Invoiala scrisă de plată a debitorului dată înainte de pornirea procesului

În conformitate cu prevederile art. 61 din H.C.M. nr. 792/1960, constituie titlu executoriu, invoiala scrisă a debitorului, luată înainte de pornirea procesului cu privire la datorie. Înscrisul va fi semnat de debitor și de delegatul competent al organizației creditoare și trebuie aprobat de organul ierarhic superior al unității. Nu este necesară această aprobare în următoarele situații: cînd debitorul se angajează să plătească întreaga datorie în termen de 30 de zile de la semnarea angajamentului; cînd are calitatea de creditor însuși un organ central, municipiul București sau consiliul popular al unui județ. La acceptarea plății în rate, unitatea creditoare trebuie să ia măsura constituirii unor garanții corespunzătoare — dacă acestea nu sînt în ființă — pentru garantarea plății integrale a datoriei. Plata datoriei se poate face în rate potrivit învoielii. Suma ce urmează a se plăti în baza acestei învoieli de plată nu comportă dobînzii la ratele convenite. În cazul nerespectării învoielii, se datorează do-

binzi la partea din creanță ce nu a fost plătită de la data cînd a devenit exigibilă. Aceste învoieli se pot încheia înainte de pornirea unui proces, deci anterior obținerii unui titlu executor.

499. Dispoziția contabilului șef pentru reținerea avansurilor nejustificate

Pentru sumele datorate ca urmare a nejustificării avansului sau nerestituirii celor necheltuite, inclusiv penalizarea aferentă, conducătorul compartimentului financiar-contabil poate da dispoziție de reținere din retribuția titularului de avans (art. 38 alin. final din D. nr. 209/1976). Nu există nici o cale de atac împotriva acestei dispoziții de reținere. Dispoziția are efectele unui titlu executor care se aduce la îndeplinire de compartimentul competent din unitate. Ratele ce se rețin din retribuție nu pot fi mai mari de o treime din retribuția tarifară netă, fără a putea depăși, împreună cu alte rețineri, o jumătate din aceasta, potrivit art. 109 (2) din C.m. Dispoziția contabilului șef nu este supusă nici unui termen limită, în sensul că poate fi emisă și după o perioadă ce depășește 30 zile de la cunoașterea debitorului fără a exista o decădere. Dispoziția de reținere se pune în executare direct, fără nici o altă formalitate, reținîndu-se din retribuția datornicului suma datorată, în limitele permise de art. 409 cod procedură civilă. Această dispoziție de reținere este definitivă, neputînd fi atacată prin nici o cale de atac. Persoana care însă nu este de acord cu reținerea poate face cerere de restituire la comisia de judecată, în termenul prevăzut de C. m. sau la judecătoria competentă în același termen, dacă suma depășește 5.000 lei (Plen. Trib. Supr., Dec. de îndr. nr. 17/1960). În situația în care persoana debitoare a părăsit unitatea înainte de a se emite sus-menționata dispoziție de către conducătorul compartimentului financiar-contabil, obligarea la restituire se va face potrivit art. 1 alin. g din D. nr. 337/1952, prin obținerea unui titlu executoriu notarial. Deoarece în art. 2 din D. nr. 387/1952 se prevede că urmărirea silită în baza acestui act normativ se face în măsura în care dreptul la acțiune nu este prescris, unitatea creditoare este obligată a recurge la urmărirea pe cale notarială numai înăuntrul termenului de prescripție prevăzut pentru acțiunea respectivă, în cazul de față fiind aplicabile prevederile C. m. privitoare la termene.

14.6. Titluri notariale și alte titluri

500. Titlul executor notarial

În conformitate cu prevederile D. nr. 387/1952 se pot obține titluri notariale pentru diferite categorii de debite: chiriile pentru suprafețe locative cu orice destinație; taxele pentru apă, canal, gunoi, energie electrică etc. și alte sume reprezentînd obligații locative cu excepția cheltuielilor pe care chiriașii le pot face — potrivit legii — în contul proprietarilor; sumele pînă la 200 lei reprezentînd costul pentru repararea stricăciunilor produse de locatarii din vina acestora; cota parte din costul reparațiilor capitale sau de calorifer, avansată conform prevederilor legale; restanțele de onorarii către birourile colective de asistență juridică; împrumuturile acordate de casele de ajutor reciproc; avansurile spre decontare nejustificate de către cei încadrați dacă aceștia nu mai sînt în serviciul unității de la care au primit sumele respective cu acest titlu. Pentru aceste debite calea nu este exclusivă, unitatea avînd facultatea de a alege eventual calea deciziei de imputare; valoarea materialelor predate de unitățile de cooperatie (meșteșugărească și de consum), membrilor cooperatori care lucrează la domiciliul lor și pe care nu le-au restituit sau nu le-au justificat prin producția executată; această cale de obținere este proprie contractelor de executare de lucrări încheiate de unitățile cooperatiste cu persoane care lucrează la domiciliul lor; valoarea bunurilor nerestituite bibliotecilor, organizațiilor culturale sau sportive; sumele de bani provenite din orice altă creanță dacă nu depășesc 500 lei și sînt constatate prin înscrisuri

care emană de la debitor sau de la organizația socialistă creditoare. Titlul executoriu notarial nu poate interveni între organizațiile socialiste, cu excepția cazului cînd debitorul este o cooperativă agricolă de producție. (Un asemenea titlu se pune în executare prin executorul judecătoresc de la judecătoria în circumscripția căreia se află domiciliul debitorului, potrivit prevederilor D. nr. 221/1960 și H.C.M. nr. 792/1960). Executarea cooperativei agricole de producție se poate face fie prin decontare bancară la banca unde își are sediul fie prin executorul judecătoresc competent. Dat fiind că D. nr. 387/1952 stabilește la art. 2 că titlul notarial poate fi obținut numai în termenul prevăzut de lege pentru dreptul material la acțiune, considerăm necesar a preciza că în cazul cînd organizația socialistă este creditoare, aceste termene sînt: 3 ani de la nașterea creanței pentru orice debite de natură civilă, făcîndu-se aplicarea art. 3 din D. nr. 167/1953; 60 zile de la data cînd conducerea unității creditoare a luat cunoștință de suma datorată pentru toate creanțele organizațiilor socialiste împotriva personalului sau celor cu care au fost în raporturi de muncă, provenite din raporturi de muncă. În asemenea cazuri se aplică art. 108 alin. 2 din C. m. (Dec. de îndr. a Plen. Trib. Supr. nr. 32/1952). Îndrumarea dată de Trib. Supr. se întemeiază pe faptul că termenele de prescripție se stabilesc în funcție de natura unei creanțe și nu de calea aleasă pentru obținerea titlului executor. Deși procedura notarială are un caracter excepțional, excluzînd faza litigioasă, și prin această constituind o cale mai ușoară de obținere a titlurilor executorii de către organizațiile creditoare pentru anumite categorii de debite, totuși, ea este insuficient utilizată. Explicația acestui fapt constă în posibilitățile acordate de alte acte normative unităților creditoare, fie de a-și constitui ele singure titlul executoriu (cum este cazul deciziilor de imputare fie de a proceda direct la rețineri din retribuție, în cazul avansurilor nedecontate (art. 38 alin. final din D. 209/1976). Cererile la notariat pentru eliberare de titluri executorii notariale se fac în termenele prevăzute de actele normative ce reglementează domeniul în care au luat naștere prejudiciile. Astfel, pentru creanțele derivînd din raporturi de muncă termenul este de 30 zile, pentru cele de natură civilă de 3 ani etc. În scopul obținerii acestor titluri și anterior cererii, unitatea este obligată a face o somație persoanei fizice debitoare. Somația nu suspendă și nu întrerupe cursul prescripției. Lipsa ei însă duce la nulitatea titlului ce eventual a fost eliberat. Somația va fi expediată debitorului recomandat sub luare de dovadă. Cererea adresată notariatului de stat va avea ca anexă: dovada comunicării somației și un extras de cont al unității sau actul emanînd de la debitor din care rezultă debitul pretins.

501. Cambia, biletul la ordin și inscrierile autentificate

În conformitate cu dispozițiile art. 4 lit. 1, D. nr. 377/1960, notariatele de stat sînt competente a investi cu formulă executorie inscrierile autentificate, precum și cambiile și biletele la ordin. De asemenea, potrivit art. 4 lit. j, din același act normativ ele întocmesc actele de protest a cambiilor, ocurilor și a altor titluri la ordin. În practica întreprinderilor prezintă importanță obținerea de titluri executorii pe această cale, în cazul garanțiilor suplimentare. Este indicat ca în cazul cînd se încheie cu terțe persoane contracte pentru constituirea de garanții suplimentare, acestea să se facă sub formă autentificată. În astfel de situații, dacă unitatea a suferit o pagubă prin activitatea gestionarului, după obținerea titlului executor împotriva autorului prejudiciului și acesta nu acoperă paguba, unitatea va investi cu formulă executorie la notariatul de stat actul de constituire a garanției, procedînd la executare silită (nemaifiind obligată a obține pe cale judecătorească un titlu executor împotriva terțului garant).

502. Contractul de împrumut bancar

Actele de împrumut încheiate de Banca Națională a R.S.R. cu persoane fizice au putere de titlu executoriu pen-

tru partea de creanță neplătită (art. 22, 124/1970). Banca de Investiții poate încheia aceleași acte cu caracter de titlu executor fără îndeplinirea vreunor formalități (art. 22 125/1970). Banca Agricolă poate încheia următoarele acte ce sînt considerate titluri executorii: actele de împrumut cu persoanele fizice; extrasele de cont de împrumut privind creanțele neachitate în termen de către organizațiile socialiste; extrasele de cont privind creanțele pe care banca are îndreptățirea de a le recupera înainte de termen de la organizațiile socialiste. Aceste acte sînt titluri executorii pentru tot restul creanței fără a fi necesară îndeplinirea vreunei formalități (art. 25, D. 55/1970). Potrivit prevederilor din D. nr. 9/1972, contractul de credit și extrasele de cont privind creanțele ajunse la scadență constituie titluri executorii.

503. Contracte de achiziții și valorificare

În conformitate cu prevederile art. 12, lit. c din Statutul organizațiilor cooperativei de consum, cooperativa de consum are — printre sarcinile sale principale — și organizarea și dezvoltarea activității de contractare din gospodăriile individuale. Aceste operațiuni au loc în baza unor contracte încheiate de cooperativele de consum și alte organizații economice din sistem, ca beneficiare, cu producători, persoane fizice. Potrivit art. 16 din L. nr. 6/1970, contractele de orice fel, încheiate de organizațiile și întreprinderile cooperativei de consum cu persoane fizice, sînt titluri executorii, care se realizează în condițiile prevederilor legale privind urmărirea creanțelor organizațiilor socialiste față de persoane fizice. Această înseamnă că executarea silită se va face în condițiile prevăzute de Dec. 221/1960 și H.C.M. nr. 792/1960, respectiv prin executarea silită a bunurilor mobiliare și imobiliare.

504. Alte titluri executorii

Adresa instanței de judecată prin care se comunică dispoziitivul hotărîrii constituie titlul executoriu conform art. 269/1 din C. pr. civ., prevedere reiterată în H.C.M. nr. 792/1960 (art. 13). Aceste adrese au calitatea de titluri executorii dacă sînt îndeplinite în mod cumulativ următoarele două condiții: debitorul este o persoană fizică, creditorul este o organizație socialistă. Altfel spus, în litigiile ce intervin între organizațiile socialiste creditoare și persoanele fizice debitoare privind drepturi de creanță, adresa instanței de comunicare a dispoziitivului constituie ea însăși titlu executoriu. Sînt declarate, de asemenea, titluri executorii prin puterea legii, următoarele acte juridice încheiate de unitățile cooperativei meșteșugărești: contractele încheiate de cooperativele meșteșugărești cu persoane fizice în cadrul activității de executare de lucrări și prestări de servicii pentru populație; contractele de executări de lucrări la domiciliu încheiate de unitățile cooperativei meșteșugărești; contractele încheiate între cooperativele meșteșugărești și meseriași cu ateliere proprii (art. 14, L. 14/1968). D. 205/1981, art. 5, consideră titlu executoriu contractul de vînzare de mărfuri cu plata în rate. Cererile de plată care se achită prin decontare pentru creanțele dintre organizațiile socialiste constituie titluri executorii pentru bancă, după acceptarea lor de unitatea debitoare. Nu este necesară acceptarea organizației debitoare pentru cererile de plată a unor unități cu caracter special. Încheierile rămase definitive emise de organele administrative prin care au fost soluționate plîngerile împotriva proceselor verbale contravenționale și de aplicare a amenzilor (art. 38 din legea nr. 32/1968). Debitele provenite din prime datorate către A.D.A.S. pentru asigurările prin efectul legii. Aceste debite stabilesc în sarcina asiguraților (persoane fizice sau juridice) constituie titluri executorii. În caz de neplată, persoanele fizice sînt urmărite conform decretului nr. 221/1960 și H.C.M. nr. 792/1960, iar organizațiile socialiste prin virament. Nu ne-am ocupat, în mod deliberat, de unele titluri executorii care au un caracter cu totul specific și care nu au tangență cu activitatea unităților economice de stat (ex.: ordinele de imputare în cazul răspunderii materiale a militarilor, angajamentul de plată al militarului etc.).

14.7. Modalități de executare

505. Executarea prin bancă și prin C.E.C.

Potrivit art. 4 alin. final din L. nr. 5/1978, „pentru realizarea de creanțe, pot fi urmărite numai mijloacele bănești ale întreprinderilor“. Executarea silită prin decontarea bancară constituie o formă specifică a executării silite în cazurile în care atât creditorul urmărit și debitorul urmărit sînt organizații socialiste. Ea constă în virarea prin intermediul băncii și fără mișcare de numerare, a sumei de bază urmărite, din contul debitorului în contul creditorului. Întrucît această operație se face de către bancă în temeiul unui titlu executoriu, nu este necesar consimțămîntul debitorului. Executarea silită prin decontarea bancară este prevăzută și reglementată de L. nr. 9/1972, precum și de D. nr. 307/1953 cu privire la hotărîrile judecătorești, și de art. 28, alin. ultim, din L. nr. 5/1954 și art. 55 din Reg. proc. arb. pentru hotărîrile arbitrale. În situația cînd debitor este o instituție de stat, urmărirea silită a creditorului va purta asupra mijloacelor bănești, iar băncii ca organ de executare, îi revine sarcina să țină cont de normele specifice existente în ce privește principiul specializării mijloacelor bănești existente în contul unității respective. Acoperirea creanței se face, după natura și felul ei, din mijloacele corespunzătoare la subdiviziunea clasificăției bugetare (a planului de cheltuieli) în care creanța se încadrează. În cazul organizațiilor economice de stat, pe lângă limitările aduse executării silite în general, mijloacele bănești pot fi urmărite ținînd cont de afecția ce li s-a dat fondurilor respective. Într-o asemenea situație mijloacele afectate unor fonduri speciale nu pot servi decît la plata creanțelor izvorîte în directă legătură cu destinația pe care potrivit legii, o are fiecare fond. Este aplicarea principiului specializării fondurilor. Acest principiu impune o separație — ce trebuie respectată, cu prilejul urmăririi silite — între mijloacele bănești destinate activității curente de producție și mijloacele bănești destinate fiecărui fond special. Ținînd cont de acest principiu al specializării, se execută și creanțele bănești, cînd debitor este o organizație a cooperăției de consum, o cooperativă meșteșugărească și în cazul organizațiilor fără scop patrimonial. Pe lângă aceste atribuții, băncii, ca organ de executare îi revine obligația să nu deconteze o dispoziție de încasare însoțită de o hotărîre arbitrală sau judecătorească al cărui termen de a cere executarea silită s-a prescris, potrivit L. nr. 167/1958. Constatînd însă prescris dreptul banca trebuie să ia măsuri pentru a se realiza aplicarea prevederilor D. nr. 219/1960 — privind obligațiile organizațiilor socialiste debitoare, ca urmare a prescripției extinctive, virînd suma la buget cînd creditorul și debitorul sînt unități socialiste de stat. Trebuie să precizăm că banca nu poate însă refuza executarea decontării bancare în temeiul unui titlu executor, sub cuvînt că prin acel titlu s-a recunoscut un drept de creanță cu privire la care intervenise prescripția dreptului la acțiune. În cazul executării silite prin decontarea bancară se aplică o ordine de preferință specifică decontărilor dintre unitățile socialiste. În condițiile actuale cînd unitățile primesc în completarea fondurilor lor bănești credite de la stat se întîmplă mai rar ca să se ridice problema mai multor creditori care vin în concurs pentru satisfacerea creanțelor lor. Plățile din conturile unităților socialiste se efectuează în limita disponibilităților din aceste conturi și a creditelor acordate. După epuizarea acestor fonduri, plățile se efectuează în limita încasărilor. Termenele de prescripție de un an pentru executarea silită prevăzute de D. nr. 167/1958 este obligatoriu și pentru bancă. Ea este obligată a refuza decontarea, cînd se prezintă spre executare un titlu executoriu a cărui urmărire nu a început în termen de 1 an de la obținerea sa. *Executarea silită a titlurilor executorii prin C.E.C.* În conformitate cu prevederile art. 16 alin. 3 din L. nr. 22/1969, „cînd gestionarul a cauzat o pagubă în gestiune la locul său de muncă, și aceasta nu se acoperă integral în termen de o lună de la obținerea titlului executoriu definitiv, organizația socialistă se va despăgubi

din garanția în numerar, constituită în favoarea sa“. Potrivit art. 17, lit. b din aceeași lege, C.E.C.-ul are obligația să elibereze sumele depuse drept garanție „organizației socialiste, pe baza cererii acesteia și a unei copii certificate de pe titlul executoriu definitiv obținut împotriva gestionarului“. Prejudiciile aduse unității de către un gestionar, dar care nu sînt în legătură cu conservarea și administrarea bunurilor nu pot fi acoperite din garanția în numerar, ci prin rețineri din retribuție, conform prevederilor C. m. în baza deciziei de imputare sau a angajamentului scris de plată.

506. Executarea prin rețineri din retribuție

Potrivit prevederilor art. 109 din C.m. suma stabilită pentru acoperirea daunelor se reține în rate lunare din retribuție, precum și din orice alte sume ce se cuvin persoanei în cauză din partea unității la care acesta lucrează, fiind încadrat. Ratele nu pot fi mai mari de o treime din retribuția tarifară netă lunară, fără a putea depăși împreună cu celelalte rețineri pe care le-ar avea cel în cauză, jumătate din această retribuție. Dacă contractul de muncă se desface înainte ca persoana în cauză să fi despăgubit unitatea, iar aceasta se încadrează la altă unitate, executarea se va face de către noua unitate, potrivit alineatului precedent, pe baza transmiterii titlului executoriu de către unitatea care a fost păgubită. În situația în care cei în cauză nu s-a încadrat în muncă într-o altă unitate, urmărirea se va face asupra oricăror bunuri, ale sale, în afară de bunurile exceptate prin lege de la urmărire. Unitatea creditoare, în posesia titlului executor (indiferent de natura acestuia), va proceda conform prevederilor art. 109 din C.m. Spre deosebire de vechea reglementare, Codul actual se referă la titlul executor și nu numai la decizia de imputare și deci, toate celelalte titluri de creanță vor fi supuse unui regim juridic unitar. Prin încadrarea în muncă într-o unitate, în accepțiunea art. 109 din C.m. trebuie înțelese orice relații de muncă și nu numai cele ce se nasc din contractul de muncă. Prin consecință de acest regim juridic vor beneficia nu numai titularii contractelor de muncă, ci și membrii cooperatori, membrii colegiilor de avocați etc. De la această regulă există o singură excepție, consacrată expres de L. nr. 22/1969 prin art. 3 privind creanțele unității generate de pagubele din gestiuni. În astfel de cazuri, urmărirea se face concomitent și asupra bunurilor persoanelor debitoare (gestionari sau ale altor persoane încadrate) în conformitate cu prevederile D. nr. 221/1960 și H.C.M. nr. 792/1980. Reținerile încep de la data cînd s-a comunicat debitorului titlul executor. În cazurile în care persoana debitoare a contestat decizia de imputare sau angajamentul de plată și organul de jurisdicție a muncii a anulat titlul executor respectiv, unitatea va sista reținerile, chiar dacă exercită vreo cale de atac împotriva hotărîrii respective, pentru faptul că aceasta din urmă este executorie prin efectul legii (art. 48 din L. nr. 59/1968). Dacă înainte de stingerea dreptului prin plată, persoana a părăsit unitatea creditoare, încadrîndu-se în muncă la altă unitate, executarea se face la noul loc de muncă, pe baza transmiterii titlului executor de către unitatea care a fost păgubită. Netransmiterea titlului constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 150—500 lei. Executarea silită se prescrie prin trecerea a 3 ani, conform art. 6 din D. nr. 167/1958. Potrivit art. 196(2) din C.m., ratele lunare nu pot fi mai mari de o treime din retribuția tarifară fără a putea depăși, împreună cu celelalte rețineri pe care le-ar avea cei în cauză, jumătate din contribuția tarifară. Limitarea prin lege a plafonului maxim urmărit nu conduce la concluzia că urmărirea se poate face numai asupra retribuției, excluzîndu-se celelalte venituri din muncă, ci dimpotrivă norma legală trebuie înțeleasă în sensul că, pe de o parte, fixează cota maximă în art. 109(2), supunînd însă urmăririi, în același timp, întreaga masă de venituri provenite din muncă, conform art. 109(1) din Cod. Ratele prelevate asupra tuturor acestor venituri nu vor depăși o treime sau o jumătate din retribuția tarifară. În realita-

te unitatea se poate îndestula urmărind numai retribuția. Pentru cazuri de excepție, se va recurge la rețineri din celelalte venituri și anume atunci când retribuția nu este acoperitoare. Îndrumările date de instanța noastră superioară în dec. de îndr. nr. 6/1971 sînt actuale în mod corespunzător și în prezent, prin consecință, vor fi supuse urmării: retribuția tarifară propriu-zisă; indemnizația de conducere stabilită prin L. nr. 57/1974; sporul de vechime; gratificațiile; premiile acordate potrivit L. nr. 57/1974; indemnizațiile de concediu. Se vor avea în vedere întotdeauna la calculul retribuției supusă, urmării, diminuările pentru neîndeplinirea sarcinilor stabilite, precum și reducerile ca urmare a aplicării unor sancțiuni disciplinare. În mod corespunzător plafonul maximal al reținerilor stabilit de C.m. nu va fi egal în toate lunile. Nu se includ în cuantumul retribuției supusă reținerii următoarele sume: alocațiile, indemnizațiile sau sporurile cu destinație specială, în caz contrar, cel în cauză nu le va putea folosi în scopul pentru care au fost acordate, fapt care constituie o nesocotire a legii; indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă din cauză de boală sau accident, pentru prevenirea îmbolnăvirilor, refacerea ori întărirea sănătății reglementate prin H.C.M. nr. 880/1965; ajutoare de deces; indemnizațiile pentru maternitate; indemnizațiile pentru îngrijirea copilului bolnav în vîrstă pînă la 3 ani; diurnele; bursele de studii; indemnizația pentru transferul în interesul serviciului în cazul mutării celui încadrat în altă localitate. Deoarece reținerea din retribuție constituie o procedură de executare specifică dreptului muncii, calea de atac a celui urmărit nu va fi contestația la poprire la instanța judecătorească, prevăzută de art. 27 din D. nr. 221/1960, ci sesizarea comisiei de judecată de pe lângă unitatea prejudiciată (Trib. Supr. col. civ. Dec. nr. 1957/1962 și Dec. nr. 1597/1962). Urmărirea silită a bunurilor constituie o modalitate cu totul subsidiară.

507. Executarea prin poprire

Poprirea reprezintă o cale procedurală prin care creditorul urmărește sumele pe care o altă persoană le datorează debitorului și constă în blocarea acestor sume și în obligarea de a vărsa direct creditorului suma cuvenită datornicului. În cadrul acestei proceduri, debitorul are o dublă calitate, fiind datornic față de creditorul său, dar și creditor al tertului poprit, iar suma se plătește direct creditorului de către tert. În acest dublu raport juridic sînt trei subiecte de drept: creditorul urmărit, debitorul urmărit și tertul poprit. În cazul cînd sînt mai mulți creditori, suma datorată de tertul poprit debitorului se va împărți într-o ordine de preferință prevăzută de C. pr. civ. sau de L. nr. 221/1960 cînd în acest raport apar în calitate de creditoare organizații socialiste. Nu se pot popri sumele depuse ca economii la C.E.C., sumele rezultate din vânzări silită care se cuvin creditorilor urmăritori. Potrivit D. nr. 221/1960, organizația socialistă creditoare va înființa poprirea fără o prealabilă înștiințare de plată, printr-o adresă care va fi trimisă tertului poprit, împreună cu o copie de pe titlul executor. Odată cu această comunicare, unitatea este obligată de a fi înștiințată și debitorul de măsura luată. Poprirea înființată ca măsură de asigurare devine executorie prin comunicarea copiei de pe titlul executor tertului poprit și înștiințarea debitorului despre aceasta de către organizația socialistă creditoare. Copiile de pe titlurile executorii ce se comunică de organizațiile socialiste creditoare vor fi certificate de acestea, (D. 221/60, art. 26). Comunicările de înștiințare prevăzute de lege se fac prin scrisoare recomandată. Pentru datele pînă la 3 000 lei inclusiv, ale celor încadrați în muncă, pensionarilor, membrilor cooperativelor de producție meșteșugărească, oamenilor de litere, artă și știință, membrilor colegiilor de avocați și ale lucrătorilor retribuți pe bază de cotă procentuală, executarea se va face numai prin poprire, în cazurile cînd datele necesare pentru a înființa poprirea sînt cunoscute, iar retribuțiile, pensiile ori celelalte venituri din muncă ale acestora nu sînt grevate de alte urmări. De asemenea, executarea se va face numai prin poprire, dacă debitorii au venituri cunoscute, pe

seama cărora creanța poate fi realizată prin poprire într-un termen de 2 luni. În cazurile cînd debitorii sînt membri ai cooperativelor agricole de producție, poprirea se poate face în aceeași proporție ca la cei încadrați. Reținerile din veniturile acestor debitori se hotărăsc de către consiliul de conducere al C.A.P. la cererea unității creditoare. În conformitate cu art. 14 din D. nr. 221/1960 se pot acorda unele amînări în executarea popririi.

508. Executarea silită mobilă

Executarea mobilă este o procedură utilizată de creditor ce se realizează asupra bunurilor mobile ale debitorului. Se pune în aplicare întotdeauna prin organele de executare, fie proprii, fie prin cele judecătorești. În scopul urmării silită se va proceda întîi la somarea debitorului — de a face plata creanței în numerar. Actul de somație nu întrerupe prescripția dreptului de executare silită, deoarece nu este considerat un act începător al executării. În caz de neurmărire se va proceda la sechestrarea bunurilor mobile ale debitorului în afara celor ce sînt protejate de lege (de uz personal, necesare îndeplinirii profesiei etc.). Sechestrarea nu constituie un scop în sine, ci un simplu mijloc de indisponibilizare a bunurilor debitorului. Faza finală în urmărirea mobilă o constituie valorificarea bunurilor sechestrate (prin preluarea directă a bunurilor în contul creanței, vânzarea directă către organizații socialiste, predarea spre vânzare în comerțul socialist sau vânzarea la licitație) și corolarul său firesc, remiterea sumei rezultată din valorificare către creditor, sau distribuirea prețului conform ordinii de preferință legală cînd sînt mai mulți creditori. Preluarea directă a bunurilor mobile în contul creanței de către unitatea creditoare este supusă următoarelor reguli: poate avea loc numai cînd urmărirea s-a făcut prin executori proprii sau judecătorești; unitatea trebuie să-și manifeste voința de a le prelua în 3 zile de la primirea comunicării din partea executorilor; preluarea se face în baza unui proces-verbal semnat de unitatea creditoare (prin delegat) și de către executor; creanța unității se scade cu valoarea bunului mobil preluat (evaluarea făcîndu-se conform art. 27 din H.C.M. nr. 792/1960); în cazul cînd creanța unității care preia un bun mobil individual este mai mică decît valoarea acestuia, diferența se va consemna la C.E.C. de către creditor în termen de două luni de la preluare, la dispoziția organului de executare. În cazul cînd unitatea creditoare nu preia bunul acesta se va valorifica prin una din următoarele căi: vânzarea directă către alte unități socialiste; predarea lor spre vânzare prin comerțul socialist; vânzarea la licitație. Ordinea căilor de executare, menționate mai sus este obligatorie și arătăm că orice încălcare a acesteia duce la anulabilitatea formelor de executare deoarece în acest domeniu regulile de drept ce se aplică, au caracter imperativ. Deoarece procedura fixată de lege pentru executarea silită în modalitățile arătate mai sus privește cu precădere organele de executare și conține multe dispoziții de amănunt, trimitem la art. 28—37 din H.C.M. nr. 792/1960.

509. Executarea silită imobiliară

Executarea imobiliară se face numai prin una din următoarele căi și în ordinea de mai jos: preluarea directă în contul creanței de către unitatea creditoare; vânzarea directă către alte organizații socialiste; vânzarea la licitație; trecerea imobilului în proprietatea statului prin predare în contul creanței, pe seama comitetelor executive ale consiliilor populare în a căror administrare operativă directă va intra. Executarea bunurilor imobile are loc la cererea unității creditoare. Prețul de valorificare se fixează de organul de executare, care este obligat să comunice unității creditoare prețul fixat și creanțele anunțate de alți creditori. Preluarea imobilelor de către unitățile creditoare în contul creanțelor, se face în modul următor: unitatea este obligată a comunica într-o lună de la primirea înștiințării, organului de executare, dacă înțelege a prelua bunul pe seama creanței; dacă valoarea creanței este inferioară prețului imobilului, unitatea este

obligată să consemneze diferența la C.E.C. la dispoziția organului de executare; predarea imobilului se face pe baza unui proces verbal semnat de organul de executare și de reprezentantul unității creditoare; creanța unității se scade cu valoarea imobilului preluat; unitatea care a preluat imobilul va cere — dacă este cazul — transcrierea sau intabularea dreptului dobândit în acest mod. Vinzarea directă către alte organizații socialiste este supusă următoarelor reguli: organul executor va fixa în acest scop un termen care nu va fi mai lung de o lună; condițiile vânzării vor fi afișate conform legii prin grija și obligația organului de executare; la termenul fixat se încheie un proces verbal de către executor în care se va consemna cele constatate; organizația socialistă cumpărătoare este obligată a plăti suma în cel mult 60 zile de la încheierea vânzării; după plata prețului se înmânează organizației creditoare un exemplar din procesul verbal ca titlu de dobândire, pe baza căruia se va cere, după caz, transcrierea sau intabularea; din prețul obținut se va plăti creanța unității creditoare. Vinzarea la licitație este supusă de lege unor reguli speciale și de amănunt, fapt care ne obligă a face trimitere la textele respective (art. 47—49 H.C.M. 792/1960) nu fără a atrage atenția că respectarea întocmai este obligatorie deoarece au caracter imperativ. Executarea silită imobiliară se aplică în raporturile de muncă, în mod excepțional, în două cazuri. Astfel, în cazul în care pentru acoperirea unei pagube în gestiune garanția în numerar nu este suficientă, unitatea va proceda la asigurarea și urmărirea bunurilor mobile și imobile ale datornicului gestionar, în baza prevederilor art. 31 din L. nr. 22/1969, desigur în mod concomitent cu reținerile din retribuție. Executarea deciziei de imputare ori a angajamentului de plată scris sau a celorlalte titluri se va putea face potrivit D. nr. 221/1960 și H.C.M. nr. 792/1962 prin urmărirea silită asupra bunurilor mobile sau imobile ale datornicului încadrat în muncă și în ipoteza în care acestuia nu i se pot face rețineri din retribuție, deoarece aceasta este grevată până la plafonul maxim urmăribil, adică o jumătate din retribuția tarifară (cu mai multe popriri pentru creanțe privilegiate în baza art. 409 C. pr. civ. și art. 34 din D. nr. 221/1960). Această concluzie se deduce din interpretarea art. 109 alin. I din C.m. deoarece nu se poate concepe ca legiuitorul să accepte exonerarea de plată pentru sumele datorate unității în cazul când datornicul are de plătit și alte datorii privilegiate (obligații de întreținere, despăgubiri pentru daunele cauzate prin moarte sau vătămare corporală).

510. Executarea silită a debitorilor solidari

Potrivit art. 1042 C. Civ. creditorul poate urmări pe oricare dintre debitorii solidari (cu excepția prevăzută de art. 50 din D. nr. 221/1960), fără ca debitorul să poată opune beneficiul de diviziune, pretinzând să fie executat numai pentru o parte a datoriei. Acțiunea pornită de creditor contra unuia dintre creditorii solidari nu-l oprește de a exercita urmărirea și în contra celorlalți (art. 104/3 Cod civ.). Acțiunea pornită (ne referim atit la acțiunea în justiție, cât și la executarea silită) în contra unuia din debitorii întrerupe prescripția în contra tuturor debitorilor, potrivit celor prevăzute în art. 1045 Cod civ. Cu privire la regimul dobânzilor, art. 1046 din cod prevede că „cererea de dobândă făcută în contra unuia din debitorii solidari face a curge dobânda în contra tuturor celorlalți”. Potrivit art. 1049 din cod, „creditorul care consimte a împărți datoria în privința unuia din debitori, conservă acțiunea solidară în contra celorlalți debitori, dar cu scăzământul părții debitorului, pe care l-a eliberat de solidaritate”. În conformitate cu art. 1054 din cod, „în cazul când creditorul a renunțat la solidaritate, în favoarea unuia sau mai mulți din debitori, dacă unul sau mai mulți din ceilalți creditori devin nesolvabili, partea acestora se va împărți în mod proporțional între toți

ceilalți codebitori, împărțindu-se și acei care au fost descărcați de solidaritate”. Art. 1046 și 1056 cuprind unele prevederi în apărarea codebitorilor solidari. Potrivit art. 1046 din cod, codebitorul solidar poate opune creditorului toate excepțiile care îi sînt personale, precum și cele ce sînt comune tuturor debitorilor, iar art. 1056 prevede că debitorul solidar reprezintă pe ceilalți creditori în toate actele care pot avea ca efect stingerea sau împărțirea obligației. În continuare, ne referim la situația când printre debitorii solidari figurează și o unitate socialistă. În cazul când paguba a fost produsă unei unități prin infracțiune de către o persoană încadrată la o altă unitate, aceasta din urmă răspunde civilmente ca solidar cu autorul infracțiunii, avînd calitatea de comitentă pentru fapta presupusului ei; potrivit art. 50 din D. nr. 221/1960, urmărirea se face mai întii asupra bunurilor și veniturilor persoanei fizice menționate (dacă ele sînt solvabile) și numai apoi împotriva unității civilmente responsabilă. Unitatea comitentă, codebitorul solidar cu prepusul, autor al infracțiunii, poate fi urmărită deci numai în cazul când făptuitorul este insolubil. În cazul când paguba a fost pricinuită debitorului altfel decît prin infracțiune, iar răspunderea este solidară între o persoană fizică (autor al faptei ilicite) și o unitate socialistă, în calitate de comitentă, aceasta din urmă nu se mai bucură de privilegiul menționat mai sus, fiind supusă măsurilor de drept ce reglementează solidaritatea pasivă. Creditorul se va putea îndestula pe seama întreprinderii debitoare, iar aceasta are drept de regres, în condițiile legii împotriva codebitorului, persoană fizică.

511. Distribuirea prețului — ordinea legală de preferință

Potrivit art. 54 din D. nr. 221/1960, „în cazul în care la urmărirea silită participă mai mulți creditori, organul de executare repartizează suma realizată potrivit următoarei ordini de preferință: creanțele rezultînd din cheltuielile făcute cu urmărirea bunului a cărui preț se distribuie; creanțele rezultînd din retribuția acestora; cele derivînd din obligații de întreținere; creanțele statului din impozite, taxe, prime ADAS, prin efectul legii; creanțele din împrumuturi bancare; creanțele reprezentînd despăgubiri pentru repararea pagubelor proprietății socialiste prin fapte ilicite (penale sau civile); amenzi cuvenite bugetului de stat; creanțe provenite din contracte economice; alte creanțe. Când creanțele au același rang, suma se repartizează între creditori proporțional cu valoarea creanței fiecăruia. Când această ordine de preferință nu este respectată, persoana interesată poate formula contestație, în condițiile legii la organul competent.

512. Contestația la executare

Contestația la executare este supusă unor reglementări diferențiate. În cazul în care unitatea socialistă este debitoare sau are calitatea de creditoare față de altă organizație socialistă se aplică prevederile C. pr. civ. Când debitor este o persoană fizică și creditor o unitate socialistă devin incidente în materie prevederile D. nr. 221/1960 și ale H.C.M. nr. 792/1960. Contestația la executare constituie un mijloc procedural prin care o persoană interesată (sau vătămată prin executare) cer instanței desființarea actelor sau măsurilor ilegale de execuție. Ea poate fi formulată de debitorul unui raport juridic existent sau de către terții vătămați. În prima situație, contestatorul nu poate, în principiu, invoca chestiuni de fond care să repună în discuție o hotărîre rămasă definitivă. Când contestatorul nu a fost parte într-un litigiu (deci când titlul executor nu este o hotărîre judecătorească sau a altor organe jurisdicționale), ci, spre pildă, un act autentic notarial, debitorul poate ridica — în cadrul contestației la executare și chestiuni referitoare la existența și valabilitatea creanței. 1. *Contestația reglementată de C. pr. civ.* Din punct de vedere al formei contestația se redactează ca și cererea de chemare în judecată. Contestațiile în materie de executări silită se pot face potrivit art. 403 C. pr. civ. — în tot timpul cît ține executarea.

Odată ce, cel din urmă act al executării s-a săvârșit, nu se mai poate formula și primi nici o contestație asupra executării. Potrivit art. 400 alin. 2 din cod, competența aparține instanței care a pus în executare hotărârea.

2. **Contestația la executare reglementată de D. nr. 221/1960.** D. nr. 221/1960 cuprinde prevederi referitoare la contestația la poprire și alte privind contestația în cauzurile de urmărire mobilă sau imobiliară. **Contestația la poprire** poate fi formulată de debitor sau terțul poprit (organizație socialistă de regulă). Se adresează potrivit art. 26 din decret, la judecătoria în a cărei rază teritorială își are sediul sau domiciliul terțul poprit. Termenul în care pot fi introduse contestațiile este de 5 zile de la primirea comunicării sau înștiințării pe care este obligat a o face unitatea creditoare în vederea efectuării popririi. 3. **Contestația cu privire la executarea asupra bunurilor** este reglementată în art. 42—44 din decret. Termenul de introducere al contestației este pînă la eliberarea sau distribuția prețului, dacă bunul a fost vîndut, sau pînă la predarea bunului, în condițiile legii, în celelalte cazuri. Contestația se introduce la judecătoria care a pus în executare hotărârea. Potrivit art. 42 alin. 3 din decret, cînd urmărirea este pornită în baza unei hotărîri penale, instanța poate încuviința suspendarea executării în baza contestației numai cînd din înscrisuri doveditoare cu dată certă se învederează temeinicia contestației sau dacă — în lipsa unor asemenea înscrisuri — se consemnează cu titlu de cauțiune o sumă egală cu valoarea bunurilor a căror urmărire este contestată. Judecarea contestației se face conform celor prevăzute de C. pr. civ.

14.8. Insolvabilitatea debitorilor

513. Constatarea insolvabilității

Art. 68—72 din H.C.M. nr. 792/1960 reglementează stabilirea calității de debitor insolvabil, evidența respectivelor creanțe în contabilitatea întreprinderii, prescrierea debitelor și darea lor la scădere. Potrivit art. 68, „persoanele care nu au venituri sau alte bunuri urmăriabile ori ale căror bunuri, deși urmărite, nu au putut fi valorificate vor fi declarate insolvabile“. Starea de insolvabilitate se constată de unitatea socialistă creditoare și de organele financiare ale consiliilor populare în modul următor: unitățile sau organele financiare vor cere în mod obligatoriu relații despre starea materială a debitorului de la: persoanele care cunosc situația acestuia; de la unitățile unde cel în cauză a lucrat în ultimii 3 ani; de la organul financiar din localitatea de naștere a debitorului și a ultimului său domiciliu. Este necesar a avea în vedere și constatările organelor de executare cînd acestea au intervenit în luarea unor măsuri de asigurare sau executare. Se vor verifica toate indiciile și informațiile primite cu privire la situația proceselor avute cu datornicul, din dosarul de la compartimentul de personal etc. Cînd din toate cercetările efectuate în mod obligatoriu în condițiile de mai sus, se constată că debitorul este insolvabil (adică nu are venituri sau bunuri ori acestea nu pot fi valorificate), contabilul șef ori cel care-i ține locul încheie un proces verbal în care consemnează rezultatul cercetărilor și face propunerea ca datornicul să fie considerat insolvabil. Procesul-verbal va fi avizat de oficiul juridic și se aprobă de directorul întreprinderii prin rezoluție dată. Prin această rezoluție directorul poate dispune fie completarea și continuarea investigațiilor, fie scoaterea creanței din evidența curentă și trecerea ei într-o evidență separată. Constatarea insolvabilității este o operațiune efectuată de întreprindere pentru majoritatea debitorilor în afara celor ale căror datorii sînt constatate prin titluri executorii ce se urmăresc prin organele financiare ale consiliilor populare (în primul rînd creanțele sub 500 lei ale unităților economice de stat). Pen-

tru sumele ce se urmăresc prin organele financiare procesul verbal de constatare a insolvabilității se încheie — în baza art. 70 din H.C.M. nr. 792/1965 — de aceste organe.

514. Trecerea debitelor în evidența separată

Așa cum s-a arătat, constatarea insolvabilității se face pe baza unui proces-verbal prin care, directorul, dacă îl aprobă, dispune scoaterea creanței din evidența curentă și trecerea ei într-o evidență separată. Conducerea unității nu poate delega această atribuție altor persoane, cînd creanța este mai mare de 10.000 lei. În avizul său oficiul juridic va menționa dacă urmează a se stabili vreo răspundere în legătură cu insolvabilitatea debitorului. Potrivit art. 71 alin. 4 din H.C.M. nr. 792/1960, „dispoziția de trecere în evidența separată are efectele ultimului act de executare“ adică întrerupe cursul prescripției. În evidența separată vor fi trecute: toți debitorii insolvabili, chiar și creanțele derivînd din cauze civile pentru care nu s-a introdus acțiune, dacă debitorul este insolvabil. Creanțele asupra debitorilor insolvabili constatate prin titluri executorii pot fi trecute în evidență după trecerea unui termen de 3 luni de la obținerea titlului executor și nu mai tîrziu de 3 ani. Creanțele împotriva cărora s-a făcut contestație la executare se pot trece în evidența separată numai după soluționarea definitivă a contestației. Neluarea măsurii de trecere în evidența separată a debitorilor insolvabili înăuntrul termenelor arătate mai sus, are drept consecință pierderea efectului întrerupător de prescripție. Unitățile creditoare sînt obligate ca pe toată durata prescripției să urmărească situația debitorilor trecuți în evidența separată, controlul efectuîndu-se cel puțin o dată pe an. În cazurile cînd se constată că debitorii din evidența separată au devenit solvabili se vor lua măsuri de executare; cererile de executare făcute în acest scop întrerup prescripția „dacă au fost urmate de acte efective de executare“, prevede art. 72 alin. penultim din hotărîrea citată. Investigațiile efectuate anual, asupra debitorilor din evidența separată se vor face în același mod ca atunci cînd s-a constatat insolvabilitatea (vezi pct. 513).

515. Darea la scădere — reactivarea debitelor

În cazul în care investigațiile efectuate anual au dus la aceleași rezultate, în sensul că debitorul nu are venituri sau bunuri urmăriabile, ori acestea din urmă nu se pot valorifica și că deci starea de insolvabilitate se menține în continuare, „după împlinirea prescripției extinctive, creanțele rămase nerealizate vor fi date la scădere“ astfel cum dispune art. 72 alin. final din H.C.M. nr. 792/1960. Se va avea în vedere că prescripția nu curge în mod uniform pentru toți debitorii. În cazul cînd s-au făcut cereri de executare sau de poprire și acestea au fost urmate de acte de executare, prescripția a fost întreruptă și urmează a începe o nouă prescripție de 3 ani referitoare la debitorul respectiv. Pentru cei la care investigațiile nu au dus la descoperirea unor surse legale de realizare a creanței sau cererile de executare și poprire nu au fost urmate de acte de executare, termenul de 3 ani începe să curgă de la trecerea debitorului în evidența specială. În cazul cînd au fost trecute în evidența separată și creanțe derivînd din cauze civile pentru care nu s-a introdus acțiune, nu se pune problema formulării unor cereri de executare — dat fiind că unitatea nu se află în posesia unui titlu executoriu — ci a unei acțiuni, a unei chemări în judecată, bineînțeles dacă s-a constatat că debitorul a devenit solvabil. Pentru toți debitorii din evidența separată a căror stare de insolvabilitate a încetat, se va dispune trecerea creanței în evidența curentă a unității, reactivîndu-se debitul respectiv.

Grupaj realizat de:
dr. AI. DETEȘAN
dr. C. JORNEȘCU

VĂ PREZENTĂM:

ÎNTRERINDEREA DE MAȘINI UNELTE — SUCEAVA

Calea Unirii nr. 30, cod 5.800

Telex 23241, 23303 ; Telefon 22198, 16097

Livreză la comandă fermă în trim. IV. 1981 și anul 1982 următoarele produse :

MAȘINI DE DEBITAT

- fierăstraie circulare automate tip FCA 350 ; FCA 810, FCA 1010
- fierăstraie alternative tip FA 300 și FA 320
- fierăstrău cu bandă verticală tip FBV 400
- fierăstrău cu bandă orizontală tip FBO 350
- mașini de debitat cu disc abraziv tip MDA 63 și MDA 120
- foarfece de tăiat oțel beton tip FTOB 32
- mașină de debitat și indoit profile tip MDIP 45

MAȘINI DE GĂURIT

- mașini de găurit tip G 6 ; G 13 ; GS 16 M
- mașină de găurit cu suport magnetic tip MGM 23
- baterii de găurit cu două, trei sau patru posturi tip BG - 2-13 BG3 - 13 ; BG 4-13

MAȘINI DE PRELUCRAT METALE PRIN DEFORMARE PLASTICĂ

- mașină de bordurat tablă tip MBT 1,5
- mașină de roluit tablă tip MRT 1,5
- mașină universală de rulat filete tip MURF 12,5
- prese hidraulice cu simplu efec și forța de presare 3 tf ; 6 tf ; 12 tf tip PHC 3 ; PHC 6 și PHC 12
- presă hidraulică de redresare cu forța de 16 tf tip PHC 16 R

MAȘINI DE ASCUȚIT ȘI POLIZAT

- mașină de ascuțit burghie tip MAB 65
- mașină specială de șlefuit și polizat frontal tip MSPF 500
- mașină de încercat pietre abrazive tip MIPA.

A.M.C.

- trusă de dispozitive modulare de control tip TDMC 1 000
- plăci pentru verificarea planității
- calibre potcoavă plate simple
- calibre inel filet Gaz
- calibre inel neted etalon
- calibre inel pt. filet metric cu diametrul de 3-100 mm

- calibre inel pt. filet trapezoidal
- contracalibre tampon filetate pentru filet metric cu diametrul de la 3,5-100 mm
- calibre tampon pentru filet trapezoidal
- calibre tampon filet pentru filete metric cu diametrul de la 3,5 la 100 mm
- calibre tampon neted cu diametrul de la 4 la 100 mm
- calibru con MORSE cu și fără antrenor

MAȘINI ȘI UTILAJE PENTRU PRELUCRAT MASE PLASTICE

- linii de suflat și înfășurat folii din polietilenă prin extrudare politropică tip LISFEP 800 ; LISFEP 1 200 PEJD ; LISFEP 1 200 PEID
- linii de tras și înfășurat folii tip LISFA 801
- înfășurător de folii I 1 200 PP

ELEMENTE TIPIZATE PENTRU EXECUȚIA DE MAȘINI UNELTE AGREGATE

- batiuri laterale orizontale
- baturi laterale pentru montanți
- montanți
- mese indexate
- Pentru atelierele școală, uz casnic etc. se oferă mașina specială de frezat, aiezat, rectificat, găurit tip SFARG 125

PENTRU INFORMAREA DV. se află în curs de asimilare și :

- strung greu cu comandă numerică de conturare tip SNG 1 200 NCC
- strung greu pentru cilindrii de laminor tip SCL 1 250
- mașină de rabotat și frezat tip MRF 1 600
- mașină de frezat longitudinal cu portal tip FLP 1 200 - 2A
- mese rotative de indexare tip MRI 800 și MRI 1 000
- masă rotativă deplasabilă tip MRD 1 700 X 2 000
- prese hidraulice cu simplu efect tip PHC 16 ; PHC 25 și PHC 40
- prese hidraulice cu dublu efect tip PHC - 2-16 ; PHC 2-25 și PHC - 2-40
 - prese hidraulice de redresare PHC 25 R ; PHC 40 R.

Pentru relații suplimentare vă puteți adresa la serviciul desfacere, int. 150 sau la atelierul de proiectare I int. 145.